

Конгрес
Українських
Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

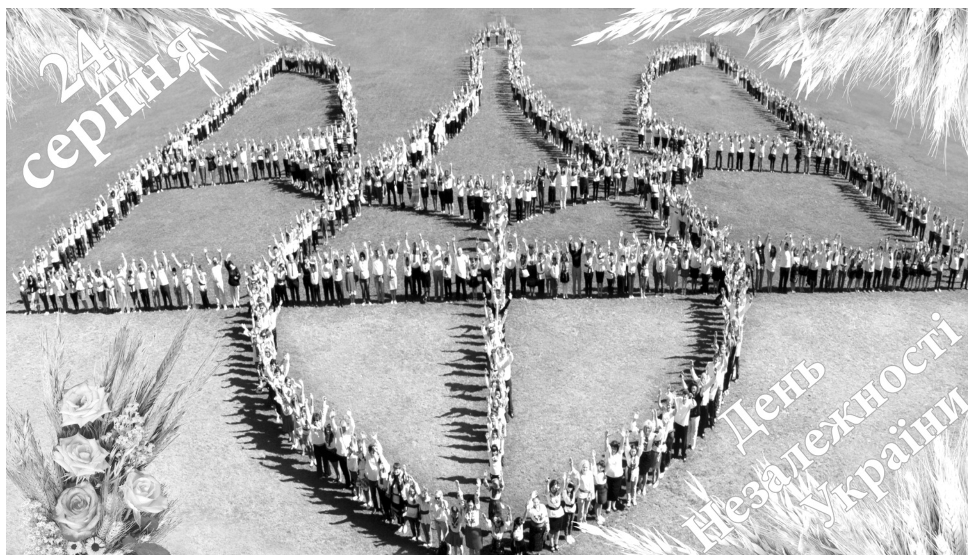
НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net   www.cun.org.ua   Серпень 2016 року № 8 (639)

УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ – 25!

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ БЕЗ ПАРАДІВ

Дорогі співвітчизники! Світове українство!

Від імені Конгресу Українських Націоналістів вітаю Вас з 25-ою річницею Незалежності України! Бажаю віри у те, що ми – сильна нація, сильний народ і ми здатні власними силами побудувати міцну Українську державу, про яку мріяли і до якої прагнули сотні поколінь українців.

Слава Україні! Героям Слава!

Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу Українських Націоналістів

Що означає для нас, українців, ця дата – 25-річчя Незалежності? Господь чверть століття тому дав нам можливість мирно і творчо перейти межу імперського поневолення і приступити до будівництва власними силами національної державності. Це сприймалося на початку 90-х, як чудо: здійснилася мрія багатьох поколінь, які у героїчній боротьбі поклали на вівтар свободи нашої нації свої життя. Проте століття поневолення для нашої нації далися взнаки. Для реального суверенітету потрібен був час, воля і кропітка праця духовного преображення, повернення до себе, до своїх національних джерел. На цьому шляху зустрілися із масою перешкод, які не так просто здолати. І головною з них досі залишається духовна окупація нашої суспільної свідомості московством. Перед цією хронічною хворобою ми часто залишаємося безпорадними. «Вичавити з себе раба» (А.Чехов) для нас, українців, рівнозначно звільнитися духовно від «московської отрути» (Д.Донцов) в усьому: у мовленні, способі мислення і життя, в релігійності й системі державного управління. І це головна мета української визвольної стратегії, сформульована ще Ярославом Стецьком по Другій Світові війні. У статті «Україна як світова проблема» (1978) він писав: «Об'єкт нашої визвольної боротьби – це світ російських ідей, система російського способу життя, накидуваного насильством, терором і зброєю Україні. Зброя і терор – це тільки засоби примусити український нарід зректися своєї власної, притаманної йому, оригінальної національної духовно-культурної, етично-правної, соціально-економічної, релігійно-філософської і метафізичної суті, своїх власних державно-політичних, правних і суспільних інститутів» (Я.Стецько. «Українська визвольна концепція» Т.2, С.142).

Твердження ідеолога українського націоналізму ніби у зворотній перспективі характеризують прожиті нами 25 років Незалежності. Із розвалом СРСР майже одночасно починається ескалація інформаційної війни проти України з боку РФ. Москва не жаліє грошей на русифікацію не тільки східних, але й західно-українських регіонів. Український теле-медіа простір вихлюпується через край брудною пропагандою імперських і радянських міфів, а маскульт по всіх каналах вживляє в голови українців вульгарні дегенеративні штампи «русской души» з «бандитськими петербургами», «братвою» і «ментами». В економіці стратегічні напрямки, цілі галузі і підприємства відходять під контроль російських пропутінських олігархів. Армія, яка на момент проголошеної Незалежності, представляла кількісно і якісно потугу, рівнозначну крупним європейським мілітарним формуванням, розпродається і нищиться. А політикум жодне принципове питання не вирішує без дозволу і консультацій з Кремлем.

«Моральна більшість» з національно-патріотичних сил, котрі пройшли у Верховну Раду у 1990 році і взяли на себе ініціативу просувати такі законодавчі акти, як Декларація про суверенітет, згодом розкололась. Народний Рух розтікся на мляві дрібні партійки. А харизматичних лідерів, здатних вести за собою людей, як В'ячеслав Чорновіл, фізично ліквідували. Націоналістичний сектор також був розшматований. І здавалося, де юре – Україна, а за всіма ознаками вже «южнорусская провінція русского міра», навіть отримавши від міжнародних інстанцій діагноз «держави, яка не відбулася», раптом, як гейзер чистої джерельної води, змушує світ затамувати подих від здивування. Помаранчева революція, попри існуючий задубілий нафталіновий політикум, продемонструвала світові, що українська нація, глибоко закорінена у століттях європейської історії, має величезний творчий солідарно-суспільний і державницький потенціал. Ті християнські цінності, з яких постала Європа, збереглися в підґрунті українській душі, на відміну від самої Європи, в якій вони розмилися під тиском зростаючих споживацьких потреб і жаги комфортного безпечного існування. Натомість наша Революція Гідності довела, що ніякими маніпуляціями, силою чи й найновішою зброєю насильства не можливо задушити прагнення Нації бути вільною, якщо право на цю свободу усвідомлюється людиною і Нацією як Божий дар.

У цьому власне і суть нашого чвертьстолітнього шляху до справжньої Незалежності. Ми вже нині не безпорадні. Господь побачив у нас таку духовну потугу, що здатна самотужки стати на прю з «імперією зла», «русскім міром» з його імітованим прагненням «спасіння», а насправді тотального поневолення і знищення європейської цивілізації. Проте складність нашої ситуації полягає ще й у тому, що маємо не тільки захистити себе, а й світ від московської навали. На шляху до справжньої Незалежності треба виштовхати за кордони держави, крім російської армії і їхніх найманців, ще й внутрішнього окупанта, на якому тримається ця мертва зогнила пострадянська система із нашаруваннями з новітніх корупціонерів. Це і є та умовна стіна, яку треба здолати, щоби пробитися до себе самих – вільних людей не безпорадної, як колись, а вільної нації, що господарюватимуть в Українській Самостійній Соборній Державі. Скільки ще круглих дат відзначатимемо на цьому шляху до справжньої, а не безпорадної Незалежності, повернувши згодом анексований Крим і окупований Донбас? Кожен з нас, українців, роблячи собі щодня увечері іспит совісті, має ставити це, далеко не «парадне», питання.

НАШОГО ЦВІТУ – ПО ВСЬОМУ СВІТУ

У КИЄВІ – ВСЕСВІТНІЙ ФОРУМ УКРАЇНЦІВ

Напередодні 25-ї річниці Незалежності України із далеких країв линуть до Києва сини і дочки матері-Вкраїни. 20–21 серпня в її столиці проходить VI Всесвітній Форум Українців, який відбувається кожних п'ять років, збирає сотні закордонних українців – репрезентантів нашої діаспори в світі.

Нас розділяє відстань у тисячі кілометрів, Але вона не зруйнує великої української родини, яку єднає свята любов до отчого дому, історична пам'ять, національна традиція. Потужний генетичний код української нації дарує їй невмирущість і незнищенність на крутосхилах життя. Де б не жив українець, від пам'ятає свою етнічну Батьківщину, створює в світі добру опінію про неї і, як може, допомагає їй. Сподіваємося, що й Українська держава відповідатиме закордонним українцям взаємністю, піклуватиметься про них, як про власних громадян. У тривожний час їй, як ніколи, потрібна монолітна єдність і жертовність українців усього світу.

Тож вітаємо учасників VI Всесвітнього Форуму Українців на рідній землі! Молимо Всевишнього, щоб зіслав благословення на нашу землю, врятував її від потопу і російської неволі, послав Україні мир, злагоду і добро. Нехай не плачуть українські матері над убієнними на війні синами. Нехай Сили Небесні допоможуть Україні здобути перемогу над ненаситним ворогом. В ім'я цієї перемоги нехай об'єднаються українці всього світу… З нами – Бог і Правда.

Ласкаво просимо до отчого краю, дорогі земляки!

Конгрес Українських Націоналістів

(Продовження теми – на стор.2)

ПОЗИЦІЯ

ТВОРІМО МАЙБУТНЄ ОБОПІЛЬНО КОРИСНЕ

Вельмишановні добрі наші сусіди поляки!

Ми, Світова Ліга українських політичних в'язнів, яка об'єднувала у своїх рядах (і до сьогодні, за фізичним законом вже щораз менше) членів ОУН і УПА, вишколених на ідеалістичному вченні філософів Старої Греції – Сократа, Платона та інших, які твердили, що «найсолодшою є історична Правда», і на християнській етиці і естетиці «пізнаєте правду, а правда визволить Вас» (Святе письмо), старалися виховуватися на згаданих вченнях і дотримуватися їх у щоденній поведінці для здійснення нашої основної мети: здобуття і закріплення Української Соборної Самостійної Держави на українських етнічних землях. Заскочені твердженням польського Сенату, а пізніше і Сейму із Головою правлячої партії «Право і справедливість» паном Ярославом Качинським про те, що члени ОУН і УПА в 1943–1945 роках різали мирних поляків (дітей і старців) на Волині. Абстрагуючись від того, що саме слово-поняття «різати, вбивати мирних людей» є огидне, чуже нашій ментальності, вихованню, воно ще й вповні неправдиве. До того ж, нема жодного документу, в якому б наші зверхники до таких дій нас, їх підлеглих, спонукали чи намовляли. На наше обопільне нещастя бої у Другій Світовій війні між двома загарбниками – гітлерівською Німеччиною і більшовицькою Москвою принесли багато кривди і нещастя обом нашим народам. До того ж, то справа понад 70-літньої давності, не досліджена і неоцінена належно, тож розвогнення її може завдати непотрібної шкоди обом народам. Уважайте, що дружнє джентльменське «вибачаємо і вибачайте», сказане обопільно нашими Президентами, духовенством, науковцями і людьми доброї волі, повинно задовольнити обиди сторони. Тим більше, щоб нас сварити, є інші гравці, ті, які три рази розбирали Польщу, які розстрілювали польських офіцерів у Катині, ті, які збили польський літак з делегацією, включно з Президентом і його дружиною під Смоленськом, які їхали на вшанування офіцерів, розстріляних КГБістами у Катині, ті, які вивезли польських «осадників» із Волині до Сибіру, – поляків і змішані подружжя з цілої Західної України, які умисно створили таку ситуацію тепер, щоб посварити обидва сусідні народи за традицією «діли і пануй».

Це польські парламентарії повинні добре знати і пам'ятати. При тому польські парламентарії повинні знати з історії про добрі діла українців для польської держави, такі, як поміч козаків Яну III-Собеському побідити турків під Віднем, у чому ще й багато помiг Кульчицький, який, будучи в полоні у турків, вивчив турецьку мову та інформував про розташування турецьких військ друга, про поміч військ УНР маршалкові Пілсудському у 1920 році зробити «чудо над Віслою» (прогнати московських більшовиків з Польщі). Думаємо, поляки повинні тепер помогти українцям перемогти спільного ворога – Москву, як агресора України, бо, як сказав Лех Валенса, «без вільної України не буде вільної Польщі і навпаки». Вважаємо – минуле залишити історикам, а теперішнє і будучину творити обопільно корисним.

За Світову Лігу українських політичних в'язнів
Богдан КАЧОР, голова
Ігор МІРЧУК, секретар

ВСІ МИ ДІТИ ТВОЇ, УКРАЇНО

ЗЕМЛЯ ТРИВОГИ НАШОЇ

Напередодні VI Всесвітнього Форуму Українців наша редакція звернулася до Голови Української Всесвітньої Координаційної Ради Михайла РАТУШНОГО з проханням розповісти про особливості нинішнього Форуму, його формат і відмінність від попередніх.

– Світове українство збирається на свій Форум кожних п'ять років, – сказав пан Ратушний. – Коріння такої традиції – від початку постання Незалежної України. Так, на першу її річницю, 1992 року, з ініціативи представників Західної та Східної діаспор, а також низки громадських організацій України відбувся перший Всесвітній Форум Українців. Це було справжнє національне свято, яке проходило за підтримки влади, в престижному палаці «Україна», за участі керівників молодої держави та палкої прихильності учасників зібрання, в урочистій, піднесеній атмосфері.

Нинішній Форум – перший, який відбувається без фінансової підтримки влади. Очікуємо понад 300 делегатів із сорока країн. Усі вони власним коштом оплачують дорогу, житло. У важкий для України час українці прагнуть приїхати на Батьківщину, проявляють жертовність і витримку. Тому ми особливо вдячні тим громадським організаціям і фізичним особам, які надали нам підтримку в підготовці Форуму. На сьогодні для його участі вже зареєструвалися делегати з 32 країн, а чекаємо із сорока.

– Звідкіля прибудуть найчисельніші делегації?

– Традиційно великі – із США, Канади, країн Євросоюзу, Казахстану. Найбільше представництво сподіваємося з Російської Федерації – до двадцяти осіб. Там українці перебувають під шаленим тиском. Їх викликають в ФСБ, проводять профілактичні бесіди, переслідують, звільняють із роботи, «пресують». Ми інтенсивно їх усіх підтримуємо, перебуваємо на постійному зв'язку, намагаємося допомогти чим можемо. На жаль, не зможуть приїхати до Києва представники української діаспори з Вірменії, Таджикистану, деяких інших країн так званого близького зарубіжжя.

Особливістю Форуму є участь у ньому українських молодіжних структур діаспори та України, які об'єдналися і створили Світовий Конгрес українських молодіжних організацій (СКУМО), що став складовою частиною УВКР. Самоорганізація молоді – позитивна тенденція, яка дозволяє долучатися новим поколінням до праці на національній ниві.

– Це перший форум, який відбувається в умовах війни. Росія анексувала Крим, окупувала частину території Донбасу. В руслі цих тривожних подій і проблеми порушуватимуться відповідні…

– Українська діаспора не дистанціювалася від українських реалій. Навпаки, вона солідаризується із воюючою Україною, разом з нею виступає в обороні її незалежності та суверенітету. Закордонне українство надає відчутну допомогу для нашої армії, добровольчих батальйонів. Його представники зі зброєю в руках захищають Україну від російської агресії на Сході. Очевидно, буде йти мова про посилення інтенсивності співпраці з діаспорою задля зміцнення обороноздатності нашої держави. Крім того, будуть обговорюватися питання, які є постійно актуальними для української еміграції, зокрема, механізми збереження національної ідентичності, протидія та запобігання асиміляції. Адже багато держав, у тому числі сусідніх з Україною, проводять доволі агресивну політику щодо своїх нацменшин.

– Чи достатньо використовує офіційний Київ, на Вашу думку, потенціал закордонного українства?

– Ще двадцять років тому Україна мала значні напрацювання щодо діаспори. Функціонувала Державна програма співпраці із закордонними українцями, йшлося про відповідний статус для них. Зараз усе втрачено. Чому так? Про це будемо говорити на Форумі. Влада зацікавлена у підтримці зв'язків з українською еміграцією в США, Австралії, Канаді. З нею передбачені зустрічі під час візитів у ці країни перших осіб нашої держави. Проте влада не вважає за потрібне такі ж контакти підтримувати зі східною діаспорою, яку, як ми вже говорили, в таких країнах, як Росія, пресують і переслідують.

Питань багато. Попри передсвятковий настрій, маємо намір провести відверту дружню розмову з представниками діаспори та владою про те, як використовувати ресурс закордонного українства, зробити співпрацю корисною і для України, і для діаспорян.

– У програмі Форуму на 22 серпня передбачено урочисте зібрання в Національній опері «Україна – Світове Українство» за участі Президента України. Така урочистість – це і своєрідна панель для обміну думками?

– Думаю, що для конструктивної розмови будуть використані всі можливості, цілком доречно – що в святкові дні. Без сумніву, українська незалежність – найбільше надбання українців в Україні та поза Україною сущих. Згадаймо часи поневолення, коли саме діаспора була голосом українського народу і несла світові правду про Україну, що бореться і прагне свободи. Користуючись нагодою, вітаю українців усього світу з нашим найвагомішим досягненням – Незалежністю, 25-ліття якої відзначаємо днями. Цей світлий ювілей припав на тяжкий час. Вторгнення, російські терористичні банди на вкраїнській землі. Дехто, називаючи Україну штучно створеною державою, сподівався, що вона впаде. Але наш народ вистояв, захистив свою Вітчизну. Щодня ми дорогою ціною – життями найкращих синів і дочок – розплачуємося за нашу свободу. Але – дух наш не занепав і воля до боротьби не вмерла. Тож українські реалії, хоч і сумні, але бринять надією на перемогу і мир, сумніватися в чому нема жодних підстав.

Серед героїв, які полягли в боях за Україну, – представники діаспори. 19 серпня минуло два роки, як в Іловайську загинув Марко Заславський, українець із США, поліг, прикриваючи відхід своїх товаришів. Ще одна, зовсім свіжа втрата. В рамках Форуму відбудеться концерт «Всі ми діти твої, Україно», в якому візьмуть участь кращі представники діаспори. Коли починали готувати концерт, була попередня домовленість про участь у ньому Василя Сліпака («Міфа»), українця із Франції, оперного співака із Парижа. 29 червня цього року Василь «Міф» загинув у бою, прикриваючи кулеметним вогнем роботу своїх побратимів на передовій у районі Дебальцева. Це найбільш знакові постаті…

– Пом'янемо їх…

Розмову вела Марія БАЗЕЛЮК

МОВА – ДУША НАРОДУ

ПЕРЕХОДЬ НА УКРАЇНСЬКУ!

Стартувала масштабна ініціатива «Мовомарафон-25»

Напередодні 25-ї річниці Незалежності стартувала волонтерська ініціатива «Переходь на українську!» Її мета – заохочення громадян вживати державну мову у щоденному спілкуванні.

Всі, хто хоче вдосконалити та поглибити свої знання української мови, можуть зареєструватися на сайті movomarafon.in.ua. Починаючи з 24 серпня, кожні два-три дні всі зареєстровані отримуватимуть інтерактивні завдання на пошту. Наголошуємо, що головне – розмовляти українською.

Ініціатори «Мовомарафону-25» пропонують усім охочим говорити українською мовою 25 днів поспіль – вдома, на роботі, в побуті. Мета – не просто перейти на українську, а й усвідомити, що мова – фундамент незалежності, утвердження нації, вагомий фактор інтелектуального розвитку та самовдосконалення людини. Чому – 25 днів? Не лише тому, що це число символізує ювілей Незалежності, а тому, що протягом трьох тижнів встановлюється звичка, в нашому випадку, – розмовляти українською.

Завдання, які «Мовомарафон-25» надсилатиме тим, які зареєструвалися, допомагатимуть учасникам акції поглибити знання не лише з української мови, а й більше пізнати українську культуру.

У перші дні роботи сайту на ньому зареєструвалися тисячі охочих взяти участь у мовомарафоні. Цікаво, що серед них не лише громадяни України, а й жителі Великобританії, Ізраїлю і навіть Росії. Тож ініціатори сподіваються, що в марафоні візьмуть участь десятки тисяч охочих.

Мова – душа народу. Його найцінніший скарб. Збережемо її і примножимо. Тим самим збагатимо скарбницю духовних цінностей людства. Адже найбільших цивілізаційних втрат зазнає людство тоді, коли зникає одна з його мов. Тож нехай від колиски кожного з нас супроводжують поетичні рядки: «Мово рідна, слово рідне, хто вас забуває, той у грудях не серденько, але камінь має».

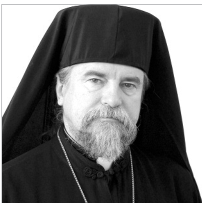
Ольга ДМИТРЕНКО

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(097) 371-12-71
Дніпро	Фурман Анатолій	(050) 695-83-48, (097) 243-71-72
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кам'янське	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87
Кропивницький	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56
Луцьк	Максимович Олег	(050)-132-00-42
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71
Одеса	Роговський Дмитро	(063) 790-15-37
Полтава	Небилович Микола	(096) 924-79-83
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Рецький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(050) 540-16-81, (097) 235-60-20
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

 ПОЗИЦІЯ

НОВЕ ВИНО ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Пастирське послання архієпископа Харківського і Полтавського Ігоря з нагоди 25-річчя проголошення державної незалежности України

ВСЕЧЕСНІ ОТЦІ!
ДОРОГІ БРАТИ І СЕСТРИ!

25 років тому Верховна Рада УССР ухвалила «Акт проголошення незалежности України». Цим було відновлено тисячолітню державотворчу традицію нашого народу, представлену Великим князівством Київським, Гетьманською державою, Українською Народною Республікою. Ось уже вдруге протягом XX ст. 24 серпня 1991 р. проголошується відновлення Української самостійної держави. Вперше, 30 червня 1941 р., на перешкоді державотворчим намірам українців став гітлерівський окупаційний режим. Тепер же нашій незалежності загрожує інший ворог, ще більш підступний і небезпечний.

Чи розуміла Верховна Рада УССР, що складалася переважно з представників комуністичної номенклатури, всю відповідальність і складність державотворчого процесу? Певно, що ні. Значна частина депутатів, як і звичайних громадян України, котрі 1 грудня 1991 р. підтримали своїм голосуванням державну незалежність батьківщини, дбала лише про запобігання радикальним змінам, про забезпечення стабільности суспільного життя. Не зайве пригадати, що бюрократична система в УССР була однією з найбільш консервативних у Совєтському Союзі. І на схилі існування червоної імперії вона зробила все для самозбереження.

Політичним елітам відродженої держави бракувало волі до змін, до руху вперед. Вони виявили дивовижну винахідливість у приватизації загальнонаціонального майна й перетворенні себе на олігархічні клани. Але вони ж не спромоглися розробити стратегію трансформації суспільної системи та національної економіки, постійно тікали від важких, але необхідних реформ.

Молоде вино української державности потрапило в старі бурдюки (Мт. 9:17) застійної командно-адміністративної системи. Було змарновано оптимальні стартові можливості, забезпечені міцною економікою УССР і енергією визволеного з колоніяльної залежности народу. Виявилося, що креативні, енергійні, талановиті особистості не потрібні новій владі. А сателітна залежність від «великого брата» задовольняла більшість посткомуністичних політиків – чи цим «великим братом» була особа в київському президентському кріслі, чи в Кремлі.

Революція Гідности почала болючий процес суспільної відновлення. Його годі здійснити без глибокого християнського переусвідомлення громадянської відповідальности кожного співвітчизника. Ми всі – соратники на життєвій дорозі, що веде в майбутнє. Скуштувавши молодого вина державної незалежности, ми ще маємо відчути своє покликання бути його новими бурдюками. Іншими словами – творити власне майбутнє, простувати в нього разом, спільно боронячись від ворога й долаючи перешкоди. А цих перешкод буває більше в нашому внутрішньому світі, ніж іззовні.

Християни завжди були найбільш свідомою, відповідальною частиною народу. Господь називає нас сіллю землі (Мт. 5:13), бо ми здатні змінити своєю діяльною присутністю якість довколишнього світу. Не живитися спогадами про минуле, надіями на допомогу іноземців, а самим наполегливо будувати прийдешнє. Вміти захищати себе, свою гідність і рідну землю. Жити чесно, давати взірець сумлінного й компетентного виконання своїх службових обов'язків. Бути непримиренними до хабарництва й пристосовництва, до крадіжки – чи це буде невиплата зарплатні, чи присвоєння чужого майна, чи плагіат. Християни здатні голосувати за совістю, а не за винагороду. Найголовніше ж – ми можемо керуватися в усьому вітцівськими порадами Христа, даними нам через Євангеліє. Саме цього бракує сучасному світові. Цього бракує Україні.

Драматичний рубіж, який переходить нині наша рідна земля, кличе кожного з нас до дії. Даючи українцям пережити суворі іспити сьогодення, Господь виявляє до них високу довіру. Будьмо ж гідними цієї Його довіри та Божої любови! І нехай складний досвід 25-річного шляху, пройденого після проголошення незалежности, стане основою для гідного, мужнього і впевненого творення України майбутнього – вільної, мирної, щасливої, багатої на нове вино творчої наснаги нашого безмірно талановитого народу.

† Ігор,
архієпископ Харківський і Полтавський
11 (24) серпня р.Б. 2016
День незалежности України

 ПОЕЗІЄ, ТИ СИЛА ЧАРІВНА

Віолетта ДВОРЕЦЬКА,
викладач ККТЕ НАУ,
Заслужений учитель України, поетеса

ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Мої шановні друзі! Свято нині,
День особливий у житті народу.
Сьогодні в суверенній Україні
День Волі. Незалежності. Свободи.
Вона, свобода, даром не дається,
Ще не прийшов достатку день жаданий.
Та вже упевнено над нами в'ється
Гарант свободи – прапор наш державний.
Настане час – відродимо науку,
І нація уславить рідну мову,
І зроблять диво працьовиті руки,
І Україна заквітує нова!
Так буде, друзі! А сьогодні – свято,
Ласкавий серпень нам його дарує.
Хай пісня розливається крилата!
Хай радість в серці вашому вирує!

ЄДНАЙМОСЯ, БРАТТЯ!

Пісня

(Слова Віолетти Дворецької,
музика Юрія Васильківського)

Соборна і сильна держава нам сниться,
Хоч поки проблеми диктує життя.
Єднаймося, браття, мої українці,
В минуле нам з вами нема вороття.

Нової держави міцніють корінця,
Вже є незалежність, і воля в нас є.
Єднаймося, браття, мої українці,
Збудуємо разом майбутнє своє.

Державної мови гартується криця,
Звучить українська в селі і в містах.
Єднаймося, браття, мої українці,
Стоятиме наша держава в віках.

Давайте наповним наш келих по вінця
За нашу державу, за наших людей.
Єднаймося, браття, мої українці,
Нам краще, ніж вдома, не буде ніде…

 НЕЛОЖНИМИ ВУСТАМИ

«НАЙМЕНШІ ЖЕРТВИ МАЄ ТОЙ, ХТО БОРЕТЬСЯ...»

Бійці читають свіже число газети «Нація і держава»

Були 1–2 липня на фронті. Хотілося не тільки привезти бійцям замовлені речі. А ще разом поміркувати про те, якою мала би бути влада у нашій державі. Бо ж і нагода випала: відзначення 75-ї річниці Акту відновлення української державності.

Отож всі бійці з підрозділів, з якими спілкувались, погоджувались із тим, що українці радо відстоювали б державну владу, що була віддана народу і виражала його волю. Але нікому не хочеться ризикувати життям за владу, що, по-перше, замість служити народу, продовжує використовувати націю для власного збагачення, а, по-друге, спирається не на свої суверенні сили, а на всілякі домовленості з окупантами й з міжнародними діячами, які діють за своїми вигодами, часто всупереч українським інтересам. Обговорили у зв'язку з цим позицію Голови Державного Правління Ярослава Стецька, яку він відстоював у 1941 році: «найменші жертви має той, хто бореться, а найбільші той, хто терпить гніт, і неволю, і визиск», або за нинішньої ситуації – «морозиться».

Також торкнулися питання, які провідники для нас були б сьогодні більш ефективні: прагматики та емпірики чи люди сильної волі, відважних рішень. Згадали про формулу А.Дж.Тойнбі «Чим сильніший виклик, тим сильніший стимул». Хіба не органічна ця формула для нашої нації? Революції Гідності постала на очах Українська Армія, Добровольчі загони, волонтерський рух… Чи не підтверджують ці явища правоту цієї формули для українців? У критичні моменти історії дійсно відбувається в нас непереможна національна мобілізація. Але «замороження», «не те, не се», «АТО не АТО» деморалізує, розслаблює суспільство і армію, породжує чвари і взаємну недовіру.

Нам дуже потрібна перемога. Це точно. І про українців пишуть етнопсихологи, що вони ментально дуже близькі до Еллади. Тойнбі наводить приклад. Йдеться про стимулюючу дію удару – реакцію Еллади на вторгнення персів у 480 р. до н.е. Спочатку був страшний переляк від гігантської військової потуги царя Ксеркса. На кін була поставлена свобода Еллади. Але саме це стимулювало суспільство до згуртованості, зміцнення сили духу, змусило придумати тактику, завдяки якій елліни виграли війну в могутньої Перської імперії, примусивши її звільнити згодом й усі грецькі поселення в Азії. А за цією перемогою почався небувалий розквіт в усіх сферах життя. За півстоліття світові подаровані неперевершені донині мистецькі твори. Почалась епоха Сократа, Платона

і Аристотеля. Отак і в нас буде – переможи ми Росію. Про отаку неминучість нашої перемоги над Росією і наведення порядку в країні співала бійцям під їхні оплески свої гостро політичні пісні Юля Майборода. Після бесіди і концерту роздавали бійцям націоналістичну літературу, зокрема: О.Багана «Ідея і чин Ярослава Стецька» (100 примірників) збірку статей «До 65-ї річниці проголошення Акту відновлення Української Держави», (100 примірників), газету «Нація і Держава» з матеріалами про 30 червня від Конгресу Українських Націоналістів, близько сотні книг, журналів, газет від Молодіжного Націоналістичного Конгресу, спецвипуск «Шляху перемоги» до 30-го червня, а також бандерівські діаспорні видання від Центру Відродження ім. Степана Бандери.

Ольга РІЗНИЧЕНКО,
волонтер

2016 – РІК ІВАНА ФРАНКА

«ВІРЮ В СИЛУ ДУХА...»

Виставка під цією назвою, присвячена 160-річчю від дня народження Івана Франка, відкрилась четвертого серпня у залах Музею книги і друкарства України.

На виставці представлено понад 250 експонатів, серед яких автографи Івана Франка, рідкісні прижиттєві видання його творів, книжки, надруковані за часів радянської влади, та видання, що з'явилися вже у роки незалежної України.

Образотворчу франкіану розкривають ілюстрації до творів ювіляра – роботи В.Кричеського, В.Касіяна, В.Лопати, А.Базилевича, Г.Якутовича та інших художників.

Виставка побудована на матеріалах Інституту літератури ім.Т.Г.Шевченка НАН України, Музею книги і друкарства України та Національного музею українського народного декоративного мистецтва.

Жодний українець не зміг перевершити Франкової працездатності. Творча енергія поета, письменника, перекладача, ученого, громадського і політичного діяча вимірюється шістьма тисячами творів. За сорок років діяльності Іван Франко надрукував понад 220 окремих видань.

На виставці представлені видання з колекції Музею книги і друкарства України та прижиттєві видання з особистої Бібліотеки автора. Це поетичні збірки: «Мій Ізмарагд» (1898), «Semper tiro» (1906), «Зів'яле листя» (2-е вид., 1911). Експонується друге видання драми «Украдене щастя» (1901), дві редакції повісті «Boa constrictor» (1884, 1907), а також збірки оповідань «Галицькі образки» (1885), «В поті чола» (1903–1905) та ін.

Вершиною Івана Франка-лірика стала поема «Мойсей», створена впродовж першого півріччя 1905 р. У ній Франко навів у пролозі слова, які надихали його впродовж усього життя: «Вірю в силу духа…». Експонується перше видання твору, що збереглося на сьогодні в небагатьох примірниках.

З-поміж видань для дітей представлені твори, перекладені та суттєво доповнені Іваном Франком: «Лис Микита» (1891), «Пригоди Дон Кіхота» (1892), «Коли ще звірі говорили» (1903).

Франко – автор кількох сотень праць з літературознавства, зокрема, численними є його розвідки з медієвістики. На виставці представлено дослідження: «Русько-український театр» (1894), «Іван Вишенський» (1895), «До історії українського вертепу» (1906), а також перший том видання «Апокрифи і легенди. У 5 т.» (1896–1910), куди увійшли зібрані впродовж років давні рукописні тексти. Власну концепцію розвитку вітчизняного письменства Іван Франко подав у «Нарисі історії українсько-руської літератури» (1910). Серед інших наукових досліджень – праці з мовознавства («Етимологія і фонетика в южноруській літературі», 1894), фольклору «Жіноча неволя в руських піснях народних» (1893), «Галицько-руські народні приповідки» (1908).

1908 р. Іван Франко підготував та надрукував на доручення філологічної секції НТШ двотомне видання творів Шевченка під назвою «Кобзар». Книжка перевершувала

Іван ФРАНКО. Фото 1875 р. З колекції Львівського національного літературно-меморіального музею Івана Франка

усі попередні збірки творів Шевченка за кількістю поезій і багатством їх варіантів.

У ХХ ст., разом із встановленням радянської влади (1917 р. в Наддніпрянській Україні, 1939 р. – в Західній) здебільшого друкувалися твори Франка про життя робітників та революційного характеру. Впродовж 1924–1929 рр. тридцять томів Франкової спадщини підготував співробітник харківського видавництва «Рух» та секретар Франка у 1910–1912 рр. Іван Лизанівський разом із Сергієм Пилипенком.

Найбільшим здобутком франкознавства стало зібрання художньої та наукової спадщини І. Франка у 50-и томах (Наукова думка, 1976–1986), впорядковане співробітниками Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка АН УРСР під керівництвом Євгена Кирилюка. Наступні видання творів Франка вже друкуються за текстами цього зібрання. У 2002 р. стало можливим видати збірник «Мозаїка», куди ввійшли праці, відсутні у «Зібранні творів у 50 т.». Впродовж 2008–2011 рр. додруковано ще 5 томів франкіани.

У другій половині ХХ ст. видання Франка виходили багатотисячними накладами у видавництвах «Дніпро», «Наукова думка», «Каменяр», «Веселка». Серед упорядників та авторів передмов – Г.Вервес, Ю.Шевельов, М.Мороз, В.Яременко, Д.Павличко.

Після здобуття Україною незалежності найчастіше друкуються ліричні твори І.Франка та видання для дітей.

Творча спадщина ювіляра сьогодні звучить англійською, польською, литовською, німецькою та іншими мовами. Експонується видання «Народе мій. Пролог до поеми «Мойсей» мовами народів світу» (1989).

Музейна франкіана має вагому колекцію графіки. Ілюстрації до творів поета та елементи мистецького оформлення видань виконані такими відомими художниками як В.Кричевський, В.Касіян, В.Лопата, А.Базилевич, Г.Якутович, В.Литвиненко та ін. В експозиції також плакат «Іван Франко» (1956) роботи заслуженої діячки мистецтв України, художниці Ніни Божко.

Портрет Франка пензля Івана Труша – з колекції Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України. Це перше з трьох аналогічних зображень портретованого, виконане на початку ХХ ст.

Унікальними експонатами є автографи Івана Франка, надані відділом рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка. Це – автобіографія письменника, датована 7 лютого 1889, уривок дослідження про Варлаама і Йоасафа, поема «Смерть Каїна», фрагменти праці «Галицько-руські народні приповідки», а також автограф поеми «Мойсей» у записній книжці та план твору.

Загалом на виставці представлено понад 250 експонатів книжкової та образотворчої Франкіани. Так, 115 видань – з колекції Музею книги, ще 20 прижиттєвих видань Франка – з Бібліотеки ювіляра, що зберігається в Інституті літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України.

Рушники з Франківського краю надані Національним музеєм українського народного декоративного мистецтва.

На відкритті виставки побували і виступили заступники директора Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України Сергій Гальченко та Микола Сулима, видатні науковці сучасності Дмитро Степовик та Микола Сядристий, добре відомі в суспільстві громадсько-політичні діячі Іван Драч та Іван Заєць, знаний художник Василь Перевальський, дослідниця життя і творчості І.Франка Лариса Каневська, котра подякувала співробітникам Музею книги та друкарства. Справді, треба відзначити копітку й творчу працю куратора виставки Любові Хамази, майстрів виставкової справи: Галі Карпінчук, Галі Ємець, Віктора Бульби, Інни Мочарник, Андрія Терехова, Олени Поліщук, директора музею Валентини Бочковської.

Виставку відвідав онук поета Роланд Франко та авторка одного з найвдаліших плакатних портретів Франка художниця Ніна Божко. Роланд Тарасович звернувся до присутніх із словами:

– Головне, щоб ви всі, які прийшли сюди, були українцями. Нам треба всім намагатися бути українцями, щоб справдилися слова Івана Франка.

Поет Іван Драч наголосив на важливості створення музею Франка у Києві. Лариса Каневська запросила присутніх на відкриття постійної виставки «Іван Франко і Київ», яке відбудеться в день ювілею поета в Музеї видатних діячів української культури.

На відкритті виставки пісні на слова І.Франка виконав мистецтвознавець, кобзар, лідер гурту "Хорея Козацька" Тарас Компаніченко. У його натхненому виконанні прозвучали і добре відомі, і нові, менш знайомі слухачам, твори: «Не пора, не пора…», «Розвивайся ти високий дубе..», «Вічний революціонер», «Ой, ти дівчино, з горіха зерня…», «Коли у путь, коли у путь..» та інші композиції.

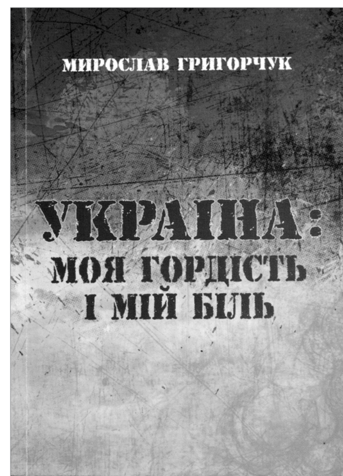
Георгій ЛУК'ЯНЧУК

НОВІ ВИДАННЯ

«УКРАЇНА: МОЯ ГОРДІСТЬ І МІЙ БІЛЬ...»

Саме цими серпневими днями, напередодні 25-ї річниці Незалежності нашої держави, побачила світ книга з такою назвою «Україна: моя гордість і мій біль…».

Її автор, уродженець Косова, Мирослав Васильович Григорчук (нині мешкає в Ірпіні) має науковий ступінь кандидата юридичних наук зі спеціальності адміністративне право і процес, фінансове право, інформаційне право. З-під його пера вийшло понад десять наукових праць на теми захисту зовнішньо-економічної та економічної безпеки України.

Філософсько-правове есе розповідає читачам про те, що саме чекає Україну в майбутньому, про роль українців у політичному житті держави, про сутність внутрішніх і міжнародних конфліктів України.

Використовуючи філософський, політичний та економічний досвід інших держав, автор показує реальний стан теперішньої соціально-економічної ситуації в Україні. Сучасний стан світосприймання українців досить деформований, в першу чергу, через вплив конкретних обставин і умов. Тому одне із основних завдань цього видання – допомогти читачам розібратися із багатьма питаннями, що стосуються минулого, теперішнього і майбутнього нашої держави.

У книзі викладено роздуми щодо виникнення української нації, про історію родини та знання кожним українцем свого генеалогічного дерева, сімейні реліквії та традиції, які ідуть від предків. Саме на такі «дрібниці» часто багато з нас просто не звертає уваги. Але не може бути сучасності без нашого минулого. Кожен народ сам формує свою історію. І те, яким буде майбутнє для наших нащадків, залежить саме від нас – українців.

Можливо, не всім сподобаються погляди автора стосовно української історії, але це його бачення тих подій і фактів, які визначають життя кожного з нас і ситуацію в країні.

Які б судження не були викладені у друкованому виданні, та головне в ньому – щира надія на те, що у кожного українця все буде складатися якнайкраще. Ми гідні людського життя, і не зробити цього, не скористатися такими можливостями – просто гріх. А ще більший гріх – бути байдужими і просто спостерігати за подіями, які в даний час не дають спокою Україні.

Любіть нашу державу, шануйте її, бо дорожче за неї на білому світі немає нічого.

Слава Україні! Героям слава!

Ірина ЛЕСЬКІВ

ЮВІЛЕЙ

Українській партії – 10 років

21 серпня Українській партії виповнюється 10 років. Як розповідає голова Київської КРК УП Георгій Лук'янчук, вона була створена напередодні 15-річчя Незалежності Української держави гуртом молодих патріотичних політиків під проводом відомого дисидента радянських часів, одного із засновників Української Гельсінської спілки Олеся Сергієнка. Нині очолює партію молодий патріот Олег Олійник.

Актив Української партії брав активну участь у таких загальнонаціональних подіях, що вже ввійшли в історію України, як Помаранчева революція 2004-го року, Революція Гідності 2013–2014 років. Члени партії беруть активну участь у громадсько-політичному житті країни, зокрема у виборах до місцевих органів влади. Депутатами окремих обласних, районних, міських та мерами міст, селищ та головами сільських рад стали представники від Української партії, що підтверджує високу довіру українців до цієї політичної сили. Партія сповідує україноцентризм (неоконсервативну ідеологію з елементами національного солідаризму).

Редакція газети «Нація і держава» вітає членство Української партії, зокрема, нашого кореспондента Георгія Лук'янчука (Голову КРК Української партії), в діяльності якої він бере активну участь, з ювілеєм. Зичимо цій політичній силі вийти в ряди найвпливовіших в Україні, досягти вагомих успіхів у будівництві Української держави та нашій перемозі над ворогом.

«НіД»

МОНІТОРИНГ СОВІСТІ

У НАС НЕМАЄ ІНШОЇ ЗЕМЛІ

Україно моя! Мені в світі нічого
не треба,
Тільки б голос твій чути,
і ніжність твою берегти.
Андрій Малишко

На третьому році війни, здавалося б, жодна провокація ворогів, найбезглуздіша «витівка» їхнього біснуватого вожака вже не можуть бути несподіванкою для України. Адже це той випадок, коли примітивні рефлексії поводирів проектуються на убогі фантазії виконавців. Саме з такого розряду – черговий російський блеф, озвучений Кремлем 10 серпня.

ВОРОГ СКАЗИВСЯ… ПЕРЕД КОНЧИНОЮ?

…Ворог з притаманностями злодія, який анексував Крим і окупував частину Донбасу, вкрав і вивіз на територію РФ українські заводи, грабував усе, що втрапило в його захланне око, викрадав, брав у заручники і по-звірячому катував-убивав українців, раптом поскаржився світові, що Україна… дестабілізує ситуацію в Криму, засилаючи туди диверсантів. Одне слово, Кремль звинуватив нас у тероризмі, до якого ми начебто вдаємося на окупованій ним території. Вже не раз апробована Путіним провокація мала б, за його версією, і цього разу поставити на Україні тавро тероризму і налаштувати проти неї Захід. Як, приміром, 1999 року сталося з Чеченією.

…Тоді для перемоги на президентських виборах Путіну потрібна була війна. Приводом для неї мали стати начебто вчинені чеченцями на території Росії теракти. Імітуючи чеченський слід, диверсійні групи ФСБ висаджували в повітря житлові будинки, гинули люди в російських містах, у тому числі, в Москві. Хтозна скільки б часу тривала путінська кривава вакханалія, якби мешканці Рязані не спіймали терористів з ФСБ на гарячому, саме коли ті закладали вибухівку в підвали житлового будинку. Проте Путін все ж пішов війною проти Чеченії, а впливові західні країни зробили вигляд начебто вірять у версію Путіна і тим зрадили правді. Сьогодні дехто з них, як-от міністр закордонних справ Німеччини Штайнмайєр, закликає Україну і Росію до пошуку шляхів стабілізації, ставлячи таким чином знак рівності між тираном і його жертвою.

Тим часом антиукраїнський проект Путіна оригінальністю не позначений. Мовляв, пильні російські спецслужби виявили неподалік Армянська «групу диверсантів» (яку путінці досі не можуть сформувати) із вибухівкою та спецзброєю української армії. «Диверсанти» начебто двічі намагалися пробитися на півострів під прикриттям обстрілів з території України і втратили двох бійців. Головним терористом ФСБ призначила Євгена Панова з Енергодара Запорізької області, який 2014 року добровольцем пішов в армію, служив у розвідці 37-го батальйону тероборони. В серпні 2015-го демобілізувався. Працював на Запорізькій АЕС. Створив громадську організацію допомоги бійцям АТО. Схоже, його викрали з України російські спецслужби, запроторили в СІЗО, де до нього застосували найзвиродніліші методи впливу, в т.ч. впливу на психіку і свідомість, не кажучи про фізичні тортури. Перед телекамерами він постав явно в неадекватному стані і начебто зізнавався у причетності до організації диверсій у Криму. З «напарником» Панова у ФСБ взагалі не склалося, і вони призначили на цю роль затятого україноненависника родом із Львівщини, двічі судимого Андрія Захтія, а керівником «диверсіону» – Володимира Сердюка, який взагалі перебуває поза межами півострова. Лише через тиждень ФСБ склепало групу з дев яти осіб, яка начебто мала намір чинити теракти на українській, захопленій Росією, території – в Криму.

Звинувачення Україні висував сам Путін: «Київ переходить до терору… Намагається спровокувати конфлікт… З російського боку вбито двоє військовослужбовців…» У підсумку заявив, що тепер «зустрічатися у нормандському форматі нема сенсу», таким чином озвучивши одну із причин інспірованої ним комедії. Щоправда, саме в ті серпневі дні кров у Криму таки пролилася. Так, п’яні російські десантники зупинили авто, в якому їхав кримський татарин і з сутупницею. Росіяни намагалися їх принизити, далі відкрили стрілянину і обох поранили. Ще одна сутичка, вже куди серйозніша, відбулася між російськими арміяцями і ефесбешниками, бій закінчився для двох із них смертю, яку, схоже, намагатимуться «повісити» на українців. Дивує позиція офіційного Києва, який досі не став на захист українців – заручників ФСБ.

ХТО НАС ВРЯТУЄ ВІД ГАНЬБИ

Путін, схоже, хоче сфабрикувати проти українців глобальну «справу», яка буде для нього підставою для подальших антиукраїнських дій. Одна із версій – широкомасштабне військове вторгнення в Українську державу. Ряд експертів вважають її малоймовірною і схиляються до іншої – поглиблення «гібридної» війни шляхом остаточної дискредитації України, паралічу її владних структур тощо. Цей варіант має більше шансів, оскільки надійну підмогу Кремлеві надають наші можновладці і структури, яких вони наклепали начебто для наведення порядку і викорінення корупції, як явища. Поки що ГПУ, НАБУ і «структури, що до них примкнули», ганьблять Україну чварами, дурнуватими звинуваченнями один одного, бійками – під супровід матюків. Усе це старанно фіксують на телекамери, аби продемонструвати суспільству, яке від сорому не знає куди подіти очі. Такої ганьби Україна за часи Незалежності ще не переживала. Проте ті, хто за обов’язком мав би захищати право, національну безпеку, честь і гідність Вітчизни, зеленого поняття не мають, що воно таке – честь і гідність. Вони упиваються своєю вседозволеністю та безкарністю, насолоджуються прокурорськими посадами і високими окладами.

Коли в нас наповнювали прокурорські, антикорупційні структури кадрами, то з усіх сил дбали, аби забезпечити їх високою зарплатою, мовляв, високооплачувані чиновники не будуть красти, брати хабарі. Проте жодного разу я не чула, щоб хтось з їхніх зверхників говорив про обов’язкові для них якості, про те, що вони мають бути аскетами в побуті, інтелігентами в поводженні з людьми і на роботі. Переконана, їм невідомі такі моральні категорії, як офіцерська честь і гідність українця-чоловіка, тож їхня розгнузданість і ганебна поведінка не спонукають їх ні до сорому, ні до докорів сумління, а в нас, громадян, викликають огиду і зневагу. Оскільки патріотичне виховання кадрів, зокрема, в силових структурах, наша влада, схоже, взагалі вважає якимось незрозумілим ліберальним реліктом, то ми чи не єдина країна на континенті, де ні в школах, ні в різного роду військових закладах, починаючи від ліцеїв, не прищеплюють патріотизм, без якого людина не є повноцінною, а стає вівцею в отарі.

Аморальність людей, наділених владою і силою, – трагедія для країни. Ми ще можемо її позбутися – поки в Україні цілковита аморальність не стала нормою поведінки. Чи задумується над цим Президент? Адже він, як інтелігентна, культурна людина, навряд чи почуває себе комфортно в середовищі людей з низькою культурою та відсутністю моральних цінностей. Водночас в Україні ще, слава Богу, є люди, яких з повним правом можна віднести до категорії тих, кого називають аристократами Духа. Усі вони – високоосвічені, профі – кожен у своїй справі. На них є великий запит у нашій країні, гадаю, і вони, і Президент це знають. Тож нехай перші не остерігаються виглядати нескромними, а Президент притлумить свої амбіції, і всі разом зустрінуться, звісно, не перед телекамерами. Бо справа ця – не заради показухи, а в ім’я Батьківщини. То ж про те, як її очистити від скверни, мобілізувати силу Духа для подолання всіх лих в Україні і головне – для перемоги над звироднілим ворогом, нехай порадяться і створять той моральний орієнтир, якому довірятиме український люд, осуду якого остерігатимуться ті, хто сьогодні ганьбить нас.

В Україні багато пекучих проблем, але серед них нема таких, яких не можна розв’язати, – якщо їх вирішуватимуть люди, для яких держава – не територія для грабунку і власного збагачення, а священна земля пращурів, безцінний скарб, який потребує самопосвяти.

У нас, українців, немає іншої землі, в нас нічого нема – окрім України! Маємо зберегти її, нехай найдорожчою ціною, від потопту орди, гвалтування диких наїзників, від захланності і розбрату, від цинізму, і десятки, сотні поколінь наших нащадків пам’ятатимуть про нас, як про лицарську когорту України, яка врятувала світ. Бо Україна – це і є світ, Світ майбутнього.

Марія БАЗЕЛЮК

СПІВЧУВАЄМО

Світлій пам’яті Парасковії Борейчук

Глибоким смутком в серці кожного з нас відізвалася звістка про те, що 2-го серпня на 96-му році життя завершився земний шлях, відведений їй Господом Богом, однієї з найстарших членкинь Конгресу Українських Націоналістів Парасковії БОРЕЙЧУК із села Пашківці, що на Хмельниччині.

У зв’язку з непоправною втратою – смертю Матері, висловлюємо щирі співчуття нашому побратимові, члену Головного Проводу Конгресу Українських Націоналістів Володимирові Борейчуку та його родині: братам і сестрам Галині, Ганні, Миколі, Ользі, Петру, Василю, чисельним внукам, правнукам та праправнукам.

Парасковія Борейчук чесно і гідно прожила велике і довге життя, була живим свідком та безпосереднім учасником буремних подій новітньої української історії. На її долю випали важкі часи: голодомори, колективізація, репресії. У 30-ті роки їх патріотична родина була розкуркулена. Пізнала гірку ціну колгоспних трудоднів. Але вона зуміла все це пережити і залишити по собі неоціненний скарб – велику і дружню родину – семеро дітей, які подарували їй онуків, ті правнуків, а правнуки вже праправнуків. Разом з покійним чоловіком вони засіяли їхні душі зерном правди, поваги до праці, любові до Бога й України, була моральним авторитетом для великої родини та односельчан.

Попри свій поважний вік пані Парасковія завжди переймалася долею Незалежної України, проголошення якої радо зустріла, ще 1993 року вступила до Конгресу Українських Націоналістів, займала чітку українську позицію, читала, як вона говорила, правдиву газету «Нація і держава», любила і шанувала українські звичаї та традиції, відвідувала церкву, щиро молилася за Україну та свою родину.

До втрати близької людини ніколи не можна бути готовим, адже з нею назавжди йде частинка нас. Важко знайти слова втіхи, коли зупиняється серце людини, що є найголовнішою у житті кожного з нас, проте світлі спогади про Маму, яка була берегинею роду, чесно і гідно прожила своє життя, залишивши по собі плоди своїх добрих справ, завжди будуть сильнішими за смерть.

Світла пам’ять про члена нашої партії, подругу Парасковію залишиться і у наших серцях як незгасний вогонь віри в ідеали незборимості української нації, віри в Бога та духу свободи.

Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу Українських Націоналістів

ОСВІТА

У ШКОЛІ – 12 ЛІТ

Міністерство освіти і науки збирається запровадити концепцію "Нової української школи". Текст концепції презентувала Міністр освіти і науки Лілія Гриневич.

У концепції йдеться про те, що навчання починатиметься, як правило, з шести років. Діти з особливими потребами зможуть приходити до школи з іншого віку. Початкова освіта нової школи поділятиметься на два цикли: перший, адаптаційно-ігровий (1–2 класи) та другий, основний (3–4 класи).

У рамках профільної освіти старшокласник зможе обирати одне з двох спрямувань навчання: академічне, із поглибленим вивченням окремих предметів з орієнтацією на продовження навчання в університеті; чи професійне, яке поряд з отриманням повної загальної середньої освіти забезпечує отримання першої професії (не обмежує можливість продовження освіти).

Міністр зазначила, що реформа орієнтована на те, щоб зробити випускників конкурентноздатними у XXI столітті і випустити зі школи всебічно розвинутих, здатних до критичного мислення цілісних особистостей.

Гриневич заохотила усіх бажаючих долучитися до обговорення концепції, адже її текст не є остаточним. Реформа почне діяти у 2018 році.

За матеріалами ЗМІ

ЕТНОЦИД

ЧИ МАЄ ПРАВО НАЦІЯ НА САМОЗАХИСТ?

Микола КОЛОДІЙ

Щойно почалась польсько-українська війна (листопад 1918 року), а новоствореий польський уряд уже робив дипломатичні заходи, щоб Світова Конференція надала їй право включити Східну Галичину (Західну Україну) в межі польської держави. Однак триваюча війна між Польщею і Західноукраїнською Народною Республікою (ЗУНР) не сприяла прийняттю кінцевого рішення щодо цього питання, хоча Польщу підтримували держави Антанти, а особливо Франція, яка сформувала та озброїла армію генерала Галлера.

Поразка ЗУНР у війні з Польщею привела до того, що на Світовій Конференції в Парижі 25 червня 1919 року Східну Галичину (Західну Україну) було передано під тимчасову адміністрацію Польщі. Прийняття такого рішення обґрунтовувалось твердженням: "Для забезпечення спокою і недоторканності суспільного майна Східної Галичини перед небезпеками, які загрожують їй від большевицьких бандитів, Найвища Рада постановила уповноважити військові сили Польської Речі Посполитої посунутися аж до Збруча. Ця постанова втрачає свою силу, якщо пізніше Найвища Рада прийме інше рішення в справі державного становища Східної Галичини".

Ця постанова надавала право Польщі ввести війська в Східну Галичину на 25 років під умовою, що:

– на цій території буде встановлена автономія, права якої затвердить окрема умова між державами Антанти і Польщею;

– будуть забезпечені політичні й релігійні свободи для населення;

– населення матиме право остаточно висловитися щодо державної приналежності тієї території.

5 липня 1919 року польська делегація у Парижі виступила з проектом «Статут Східної Галичини». В ньому пропонувалось створення Сейму для Східної Галичини з правом прийняття законів, які б вирішували питання: культури, освіти, комунального господарства, хліборобства, торгівлі та інших питань, які будуть передані від загальнодержавного Сейму. Урядова мова – польська і українська з рівними правами.

Перша польська конституція, яка була схвалена Сеймом 17 березня 1921 року, стверджувала:

Стаття 109: "Кожен громадянин має право зберігати свою народність, плекати свою мову й національні особливості.

Окремі закони забезпечують меншинам у польській державі повний і вільний розвиток їхніх національних особливостей".

Стаття 110 надавала національним меншинам право вільно закладати власним коштом школи й інші виховні установи, наглядати за ними й завідувати ними з правом користуватися в них власною мовою.

15 березня 1923 року Рада міністрів закордонних справ у Парижі надала Польщі повні суверенні права на Східну Галичину, яку вже поляки називали «Східна Малопольща».

Маючи повні права на керування землями, які увійшли до складу Польщі, перед польською елітою постало питання поведінки з національними меншинами.

На підставі перепису 1921 року, проведеного Польщею, що суттєво – без міжнародних спостерігачів, всі меншини разом складали понад третину від усього населення Польщі, в тому числі українці – одну сьому.

Польський уряд мав два шляхи поведінки з національними меншинами.

Перший – порозуміння з національними меншинами та забезпечення їм прав, які Польща обіцяла виконувати згідно з домовленостями з міжнародними інституціями.

Другий – взятися за політику полонізації національних меншин, використовуючи право сильнішого, тобто творячи законодавчі акти, скеровані на позбавлення національних меншин їх ідентичності.

Польські урядовці вибрали другий. Так, 31 липня 1924 року Сеймом був схвалений закон Грабського, за яким почалась полонізація західноукраїнських земель.

У ньому стверджувалось, що урядова мова навчання у всіх школах є тільки польська. Однак можливе навчання українською, білоруською і литовською при виконанні наступних умов:

– необхідно у визначений час подати прохання до відповідної державної інституції;

– прохання повинні підписати не менше 40 батьків, які хочуть мати школу у своїй громаді, та їхні підписи мають бути завірені державною установою;

– у громаді живе не менше 25 відсотків людей непольської національності.

Закон не вказував, який мінімальний відсоток людей польської національності мав бути у громаді, щоб відкрити школу з польською мовою викладання. Клопотання про запровадження такої школи могли писати люди, які не мали дітей, підписи не було потреби завіряти.

Отже, за наявності двох клопотань на школу з українською або польською мовою викладання шкільна влада видавала наказ про створення змішаної школи з польською і українською мовою викладання. В таких школах всі предмети викладались польською мовою. Українською – тільки українська мова і релігія. Викладачами у змішаних школах переважно були люди польської та єврейської національностей. У всіх школах заведено польську урядову мову в конференціях, протоколах, листуванні, шкільних свідоцтвах і т. п.

Використовуючи закон Грабського, за період 1922–26 роки було зліквідовано 2346 українських шкіл, натомість відкрито 1844 змішаних і 304 польських. Не було жодної державної української учительської семінарії, ремісничої, промислової, торговельної або будь-якої іншої фахової школи. На Волині всі українські школи (понад 420) були перетворені на змішані.

Чи мала право українська нація відповісти на етноцид, який на ниві навчання здійснювала польська влада? За рішенням ОУН, куратора Львівської Шкільної Округи Станіслава Собінського, який впроваджував ліквідацію українських шкіл, було застрелено.

Фронт наступу на національні меншини був багатовекторним.

Холмщину на початку ХХ ст. населяли 52 відсотки українців, 30 відсотків поляків, 15 відсотків євреїв, 3 відсотки – інших національностей.

Під час Першої Світової війни російські війська, відступаючи перед німецькими, застосували тактику спаленої землі. Вони примушували православне населення (українців) покидати свою землю і виїжджати на територію Росії. Майно, яке люди не могли забрати зі собою, військова адміністрація наказувала знищувати, палити. Після завершення війни більшість холмщаків повернулась на рідні землі. Однак ця міграція наштовхнула польських правителів на думку про насильницьке очищення Холмщини від корінного населення – українців. Спочатку було заборонено термін «українець», українці повинні були називатися «русинами», «автохтонами», православними і т. д.

Потім відбувалася спланована акція на викорінення головної ознаки національної приналежності в ті часи – знищення української православної церкви.

За сприяння державної адміністрації поляки організовували товариства «Опєкі кресув всходніх». На своїх зібраннях вони ставили вимоги до державних структур:

1. Наука релігії в школах для православних повинна вестися польською мовою.
2. Служба Божа в церквах повинна відправлятися також польською мовою.
3. Особливо це стосується мови проповідей.
4. Свята у православних повинні відбуватися за новим стилем і т. д.

Священики, які не хотіли виконувати цих вимог, зазнавали утисків. Наприклад, священика с. Ходиванці Томашівського повіту засудили за відправлення богослужінь українською мовою на три місяці арешту й грошову кару.

На з'їзді резервістів у Лашеві ксьондз у костелі кричав «геть православ'я!», «Не продавати молока жидам і православним, а хто продасть, буде відлучений від костьолу».

Православних дітей насильно примушували залишатись на лекції католицької релігії, водили їх до костелу, змушували хреститись по-католицьки.

Одночасно почали руйнувати культові споруди. Спочатку руйнувались старовинні церкви. Серед них найстаріші святині на території Польщі: церква в Щебрешині побудована в 1184 р., церква в Корниці побудована в 1582 р., собор у Білій Підляській побудований в 1582 р., церква в Замостю збудована в 1589 р., церква в Холмі, собори в Ярославці і Модрині без докладної дати, однак побудовані до 1596 року.

В червні 1938 року почалося масове руйнування церков. Від 1918 року на Холмщині було зруйновано, спалено та перероблено на римо-католицькі костели 331 церкву (лише на Холмщині і Підляшші).

Наприклад, однією з найстаріших церков на Холмщині була церква в с. Розтоці, повіт Холм, яка вже існувала в XVI ст. Польська влада церкву замкнула, поліція забрала ключі, але дозволила православним молитися тричі на рік. У 1936 році православні добились дозволу відремонтувати цю святиню, коштувало це понад 3000 злотих. Цю, свіжо відремонтовану церкву, брутально знищено 8 липня 1938 року. Прохання до влади, підтверджене сотнями підписів, зустрілось з глумливістю.

Бачачи гоніння на українців, які сповідували православ'я, митрополит Андрей Шептицький звернувся з пастирським листом на їх захист.

ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО

Андрей Львівський і Галицький Митрополит, Преосвященним Єпископам, Високопреподобним Капітулам і Всечесному Духовенству Галицької Провінції. Мир Вам о Господи і Божа Благодать!

Потрясаючі події останніх місяців на Холмщині, змушують мене прилюдно стати в обороні переслідуваних наших братів, не з'єднаних православних християн Волині, Холмщини, Підляшшя і Полісся та завізвати Вас до молитви за них та до діл покути, щоб приєднати з неба Боже милосердя.

Коло сто церков розібрано і розвалено. Много позамикано. Деякі спалено рукою незнаних злочинців. У замкнених церквах і каплицях заборонено богослуження і в них і поза ними. Між знищеними церквами є дорогоцінні пам'ятки церковної архітектури. Часто знищували і знаряддя релігійного культу. Людей змушували, іноді насильством, приймати католицьку віру, у латинському обряді. Священиків, удержуваних лептами бідного народу, що з доручення своєї Духовної Влади виконували душпастирські обов'язки, виселювали та діймаючо карали грошовими гривнами або в'язницею.

Неповинних людей не раз бито та видалювано їх з їхніх осель. Навіть не вільно там учити катехизму й проповідувати матірною мовою людей...

...Сьогодні може католицька опінія ще не зорієнтована, сьогодні багато католиків ще не здають собі справи з того, що сталося. Але те, що сталося, лишається грізним моментом для католицької Польщі.

Дано у Підлютому, в день Св. Славного пророка Іллі, 20 липня 1938 року.

У часи Другої світової війни польська спільнота, замість скерувати свою зброю проти німців, звернула її проти українського населення. Перебуваючи на службі в німецькій адміністрації, вона, разом з допоміжною пронімецькою поліцією, розпочала терор на Холмщині і Підляшші.

Список жертв польського терору на Холмщині і Підляшші в роках 1942–1943, складав голова Українського Допомогового Комітету Африкан Хрущ. Ним було зафіксовано смерть 1385 осіб, хоча загальне число жертв доходить до 2500 осіб. Докладну статистику замордованих вести було неможливо, оскільки часто гинули українці і не було кому зголоситит про це до Українського Допомогового Комітету (УДК).

Згідно з договором між урядом Радянської України і Польським комітетом національного визволення від 9 вересня 1944 року майже всіх українців «добровільно» було депортовано до УРСР, а це приблизно 520 тисяч людей. Як приклад «добровільності» подаю донесення польського капітана «Шарего» про розправу над мирним населенням села Верховини майже через місяць після закінчення Другої світової війни. Це донесення було надруковане у видавництві «Ретро», Люблін, Польща у книжці «За Самостійну Україну» ст. 88, 1992 р. Автор Генрік Пайонк.

Мова оригіналу:

Dowództwo Narodowych Sil Zbrojnych, aby położyć kres temu i zapobiec dalszemu mordowaniu Polaków i ich rodzin, wydało rozkaz, aby mieszkańców wsi Wierzchowiny co do jednego wymordować, toteż dnia 6.6.1945 r. powyższe oddziały pod dowództwem kpt. «Szarego» o godzinie 12 minut 15 przybyly do wsi Wierzchowiny, by dokonać akcji na zbrodniarzach. Akcja trwała do godzinu 15 min. 10. W czasie akcji przedewszystkim strzelano do wszystkich mieszkańców pochodzenia ukrańskiego, młodych zaś męczono celem wydobycia broni, która była używana na Polaków – co się okázało słuszne, gdyż wydobyto z nich kilka automatów, amunicji i granatów. W powyższej wsi zostało zamordowane 194 osoby pochodzenia tilko ukrańskiego.

Переклад:

Звіт Народних сил збройних. Щоб припинити і запобігти подальшим убивствам поляків та їх родин, видано наказ, щоб жителів села Верховина вимордувати всіх. Отже, 6.6.1945 р. відділи під керівництвом «Шарого» о 12 годині 15 хвилин прибули до села Верховина, щоб виконати акції на розбійниках. Акція тривала до 15 години 10 хвилин. Під час акції в першу чергу стрілялось по всіх мешканцях-українцях, молодих мужчин же катовано з метою вилучення зброї, яку використовували проти поляків. Внаслідок цього отримано декілька автоматів, амуніції та гранат. Під час акції в селі було замордовано 194 особи, виключно українців.

Тих українців, які уникли виселення в Радянську Україну, через два роки чекало таке ж саме «добровільне» переселення з рідних місць, проведене в рамках операції «Вісла».

Внаслідок політики полонізації, духовного знищення, убивств, насильної депортації на Холмщині зник український етнос.

Отож постає питання: «Чи має право нація на самозахист?»

Висновок. Поки держава Україна не буде цілеспрямовано фінансувати наукові дослідження конфліктних подій в українській історії, доти ми будемо чути звинувачення:

– про масові вбивства євреїв українцями у Львові і Києві;

– про масове винищення поляків на Волині;

– про бойові загони українців в рядах німецьких військ і багато іншого.

Однак автор впевнений, що нові наукові дослідження наших істориків покажуть: наші сусіди не білі і пухнасті, а, маючи свої держави, займались винищенням українського етносу.

(Опубліковано 8 лип. 2016 р., http://www.vox-populi.com.ua)

ПОГЛЯД

СВІТ ДРУЗІВ МОСКВИ

Юрій Андрухович – про те, що чекає Україну у 2017 році

Юрій АНДРУХОВИЧ

Треба усвідомити вкрай високу загрозу того, що в найближчі часи Україна може справді (а не як нам тепер здається) опинитися цілком сама й самотня.

(…) Проблемою номер один може, звичайно, стати перемога Трампа. Нині всі шоковано (чи відповідно – радісно-збуджено) коментують його дедалі відвертіший флірт із Росією та непряму обіцянку щодо визнання за нею Криму і скасування санкцій. Значно менше уваги привернуло його дещо раніше висловлювання про те, що навіть у випадку російського нападу на котрусь із країн – членів НАТО Америці не варто поспішати зі своїм втручанням у перебіг подій, а для початку добряче поразхувати, скільки сама країна – жертва агресії витрачає на власну оборону.

Кращого заохочення для Росії напасти на країни Балтії годі сформулювати. Та й не тільки на країни Балтії. Навіть Польща не може почуватися достатньо захищеною після таких, сказати б, міркувань уголос потенційного Містера президента. Про захист України, яка членом НАТО не є і вкотре отримала в цьому членстві увічливого відкоша, вже взагалі не йдеться. Тож і Трамп (тому що послідовний) не забарився з наступним месиджем – відносно Криму та санкцій. Обидва месиджі адресовано Путіну й розуміти їх слід абсолютно однозначно: «Роби там (в Європі, а надто – в Центрально-Східній) що хочеш, я туди не полізу».

З перемогою Трампа, отже, все зрозуміло – це буде, як казав з іншого приводу його потенційний друг і партнер, геополітична катастрофа. І навіть якщо Трампова балаканина, як це тепер для самозаспокоєння коментують у нас, є всього лише передвиборною риторикою, то факт вибору саме такої риторики надзвичайно симптоматичний.

Але що поза Трампом?

2017 рік несе нам пряму загрозу зміни влади у двох ключових країнах ЄУ – Німеччині та Франції. У другій на президентських виборах замість невиразного в українському питанні (та й загалом невиразного) Олланда майже точно переможе хтось виразно проросійський. Саркозі, занюхавши кон'юнктуру, вже навіть не натякає на зняття санкцій, а прямим текстом його обіцяє – щоб разом з Росією протистояти ісламітським терактам, ясна річ. Про Ле Пен краще й не згадувати.

У Німеччині ж доволі непохитний авторитет Меркель відчутно підірвано цілим ланцюгом мігрантських ексцесів. Це робить цілком можливою перемогу її соціал-демократичних конкурентів. Ви уявляєте собі поведінку латентного русофіла Штайнмаєра, за яким і без того «глаз да глаз нужен», у разі, якщо над його душею вже не стоятиме Меркель? А якщо ще й уявити собі потрапляння до майбутньої коаліції «лівих»? Тобто ідеальне поєднання латентного русофільства з відвертим?

Зрозуміло, що як французьких, так і німецьких виборців до зміни влади спонукають передусім іззовні. Головним здобутком своїх суспільств вони вже протягом кількох десятиліть вважали навіть не високі соціальні стандарти і матеріальний добробут (хоч і це багато важило), а безпеку свого існування. Захід Європи був не тільки найситішим, але й найбезпечнішим, з найдовшою тривалістю людського життя, регіоном світу. Нині цю безпеку зруйновано. Європейці, особливо у Франції та Німеччині, змушені звикати до все частіших рекомендацій влади «без крайньої потреби не покидати своїх домівок». І це жахливо дратівна зміна – посягання на підстави їхнього вільного й безтурботного стилю життя. За допущення таких недобрих змін владу карають на виборах. Іншими словами – якби ісламітського тероризму не існувало, то Путін мусив би його вигадати. Що він, зрештою, і зробив.

Йому, Путіну, добре – він незмінний. Не те що всілякі обами – олланди – меркелі.

Тепер додамо до всієї цієї сумної перспективи ще бодай дві регіональні деталі. Польща, яка вже довші роки вважалась (іноді заслужено) «адвокатом України в Європі», протягом останнього року рішуче стала її, України, прокурором. Туреччина ж, яку ми ще недавно так полюбили за збитий російський СУ-24, нині під рішучим проводом Ердогана вже замалим не рветься до путінського Митного союзу.

Найменше, чого мені хочеться – це наганяти страхів про наше катастрофічне майбутнє. Але усвідомити вкрай високу загрозу того, що в найближчі часи Україна може справді (а не як нам тепер здається) опинитися цілком сама й самотня, просто необхідно. Чи ми готуємося до найнесприятливіших констеляцій? Чи думаємо над якоюсь рятівною моделлю? Як ми зможемо виживати у світі, лідерами якого будуть Трамп, Ле Пен та інші друзі Москви? Тобто у світі, одноосібним лідером якого буде Путін? Чи наші дипломати, військові, політики, урядовці, технологи вже розробляють хоч якісь плани А, В і С? Хоч якісь ініціативи, кроки на випередження, хоч якісь превентивні ходи й заходи?

> *Юрій Андрухович: «Путіну добре – він незмінний. Не те що всілякі обами – олланди – меркелі».*

Вам не віриться, що відповідь ствердна? Мені також.

Повну версію колонки Юрія Андруховича читайте на сайті Zbruc.eu

ОДНА В НАС МАТИ – УКРАЇНА

Командир єврейського підрозділу УДА:

«КОЛИ РОСІЯНИ ВДЕРЛИСЯ У РІДНИЙ ДОНБАС, Я ПІШОВ ВОЮВАТИ...»

Так звані «спецслужби» угруповань «ДНР» і «ЛНР», які діють на окупованій частині Донбасу за підтримки Кремля, пропонують чималі кошти тим, хто знищить невелику групу патріотів України, які об'єдналися в єврейський підрозділ Української добровольчої армії (засновник і командир УДА – Дмитро Ярош – ред.). За словами командира єврейського підрозділу Максима Хорина, більшість бійців його підрозділу – єврейського походження, всі народжені в Україні і готові боронити країну так довго, як це буде потрібно.

– Я народився у Єнакієвому, що на Донеччині, але вже тривалий час живу на Хмельниччині у місті Нетішині. До війни у мене була абсолютно мирна професія – я перукар. А ще я був активістом Єврейського культурного центру, мене цікавили питання українсько-єврейських стосунків. А потім почався Майдан, а пізніше Росія цинічно «віджала» Крим і ввела свої війська на Донбас – і для мене всі проблеми українсько-єврейських взаємин відійшли на другий план. На перший вийшли питання, пов'язані із захистом України. Я довго не міркував над тим, що робити – разом з друзями ми швидко зібрались і рвонули звільняти «малу Батьківщину». На жаль, поки що Єнакієве окуповане (Єнакієве внесене до переліку населених пунктів на сході України, на території яких органи державної влади України тимчасово не здійснюють свої повноваження. – **Ред.**).

– Чи були у Вас раніше інтереси, пов'язані з військовою справою?

– Раніше я доволі активно цікавився історією євреїв в Україні і історією України в цілому. У нас на Хмельниччині діяла пошукова група, яка досліджувала місця боїв часів Другої світової війни і також шукала останки загиблих тоді солдатів. А ще ми досліджували старовинні єврейські цвинтарі і місця старих єврейських поховань, яких на Хмельниччині чимало. Ми розчищали ці старі могили і встановлювали на них пам'ятні знаки. Власне, ми з однодумцями намагались потроху щось робити – відчували, що для нас, для наших сімей важливо знати про своє коріння і важливо розуміти, в якій країні ми живемо.

– Наскільки події Революції гідності, а потім бойових дій на сході України вплинули на Вас, на Вашу національну або ж громадянську свідомість?

– Коли почалась Революція гідності, я спершу спостерігав за перебігом подій на Майдані по телебаченню, знаходив деякі пропозиції і думки, «споріднені» з моїми власними. Наприклад, про силу закону і про захист людської гідності і честі. Аж нарешті я поїхав на Майдан, щоб усе побачити на власні очі – і там, коли став посеред барикад, мене зсередини ніби щось «перемкнуло». На дуже багато речей я подивився

інакше. А ще я побачив, як багато довкола прекрасних людей, як багато звичайних дядьків і пацанів готові покласти життя за цю країну. Раніше, траплялось, ідеш і думаєш: «Ну що то за люди, нікому нічого не треба!», це вічне «моя хата з краю»! Аж раптом виявилось, що «моя хата з краю – я першим стріляю», ми так у Добровольчому українському корпусі («Правий сектор») говорили. Моя остання доба на Майдані – ніч з 18-го на 19 лютого, нам, можна сказати, пощастило: один наш нетішинський автобус згорів, а другим ми якраз поїхали додому, передали побратимам варту, і за розстрілами і подальшими подіями я вже з дому спостерігав. Не можу досі зрозуміти, як можна досі не покарати винних за розстріли, тоді ж було багато речових доказів зібрано!

– І все-таки, як мирний перукар став воїном?

– Все почалося з анексії Росією Криму, я був ошелешений нахабством росіян та бездіяльністю влади у Києві. А коли росіяни вдерлися у святу для мене землю, у рідний Донбас – я не зміг всидіти на місці. Під час Майдану мене і ще кількох хлопців з Хмельниччини доля пов'язала з «Правим сектором», і коли Дмитро Ярош оголосив про формування Добровольчого українського корпусу (ДУК), ми зібрались, сіли в мою машину, щойно викуплену з кредиту, і рвонули на Донбас.

Щодо того, як перукар став солдатом, то я так скажу: я не був аж ген «віддалений» від військової справи, я кілька років тому, паралельно з участю у пошуковій групі, потрапив до фахівців з історичної реконструкції. Потрапляючи туди, людина не просто історію вивчає, а низку артефактів чи речей, пов'язаних з певною історичною добою. Мене і в пошуковій групі, і у групі реконструкторів цікавила епоха Другої світової війни. От я і вивчав і те, що викопуєш разом з останками солдата, включно зі зброєю, і характеристики цієї зброї. Повірте, та зброя, яку ми використовуємо на Донбасі, не особливо відрізняється від старої, наші хлопці іноді з кулеметами «Максим» 1940-х років проти російських танків воюють!

– Тобто Вам допомогли набуті навички під час не реконструйованих, а реальних боїв?

– Саме так! Це – і автоматична зброя, і бойові гранати, і вибухівка, і ці знання та навички мені тепер знадобились вже під час цієї війни України проти Росії. Я можу навіть сказати, що це неодноразово рятувало мені життя! До речі, серед захисників України нині воюють чимало хлопців із клубів історичної реконструкції, і воюють успішно, з мінімальними втратами. У моєму підрозділі вся наша «нетішинська четвірка» жива, але натомість загинув наш побратим із Хмельницького, який до нас приєднався, коли ми вперше їхали на схід влітку 2014 року. Це трапилось на блокпосту «Гамалія» поблизу Іловайська, коли був розстріляний автобус «Правого сектору».

– Чи знаходите Ви якісь історичні паралелі між цими двома війнами?

– По-перше, я бачу, що Україна знову є ареною боротьби добра і зла, саме у глобальному сенсі. Як понад 70 років тому «хвилі» Другої світової накрили весь світ, так і тепер агресія Росії проти суверенної України впливає на світову політику, на систему безпеки, врешті-решт, на пересічних людей, яких ставлення до цього конфлікту «розкидає» по «різні боки барикад», я б так сказав. По-друге, і тоді, і зараз українці різного етнічного походження готові боронити Україну так довго, як це буде потрібно. При цьому офіційно таких бійців, як ми, немає. Тому що ми діємо як добровольче військове з'єднання, яке після розділення «Правого сектору» залишилося під командуванням Дмитра Яроша.

Богдана Костюк, Радіо СВОБОДА

Леся БОНДАРУК

ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКОГО ДУХУ

ВСЕ БУДЕ «БАНДЕРШТАТ»!

10 років пісень та патріотичного виховання

5–6 серпня у Луцьку понад 9 тисяч прихильників українського духу зібралися на десятому фестивалі «Бандерштат» із майже усіх областей України – від Луганська до Волині, а також гості з Ізраїлю, Франції, США, Польщі, Італії, Білорусі, Чилі, Китаю й Росії. Три дні неймовірно цікавих зустрічей, спілкування й пісень стали помітним явищем у культурному просторі України.

АТМОСФЕРА УКРАЇНСЬКОГО ДУХУ

Перший «Бандерштат» відбувся 15–16 вересня 2007 року як захід для патріотичної молоді, яка любить альтернативну (нетрадиційну для телеекранів) музику. Тоді 17 гуртів прийшли послухати понад 500 слухачів. Він задумувався, щоб популяризувати національно-визвольну боротьбу українського народу і був присвячений 65-річчю Української повстанської армії. Із кожним роком фестиваль зростав на різноманітні творчі заходи: з'явилися майстер-класи, зустрічі з цікавими людьми, спортивні та інтелектуальні змагання.

Влада у часи президенства Януковича старалася знівелювати значення «Бандерштату» – перешкоджала підтримці коштами, які обіцяли депутати обласної ради, проводила паралельно і неподалік пісенний фестиваль обласного масштабу, місцеві комуністи скидали з планера антиукраїнські листівки, «регіонали» на високих посадах замовляли недобрі коментарі про фестиваль або його організаторів у підконтрольних засобах масової інформації. Все минуло, а лишилося правдиве – неповторна дружелюбна патріотична атмосфера «Бандерштату», що об'єднала молоде і старше покоління в прагненні пізнати національну ідею й бути готовими до можливого опору. Так і сталося: згодом учасники фестивалю зустрічалися на Майдані під час Революції Гідності, а чимало з них воювали з російськими окупантами на Сході України або зараз перебувають там, а решта – невтомно їм допомагають.

> ***Засновник фестивалю, арт-директор Сергій Мартинюк:***
> *«Бандерштат» нині – це демонстрація досягнень сучасної української культури та громадської думки. Ми свідомо переорієнтовуємося в акцентуванні уваги з минулого на теперішнє і майбутнє, лишаючись при цьому фестивалем історико-просвітницьким. Всі заявлені імена: музикантів, громадських та культурних діячів, літераторів та науковців, які з'являються під брендом «Бандерштату», котрі часто різняться поглядами та світоглядами, – все це робота на актуалізацію нашої історії, на формування «здорового» іміджу тих історичних персон та явищ, які популяризує «Бандерштат». Це потужний «лайк» Бандері та нашій історії загалом. Здоровий український націоналізм може бути і є сучасним, і «Бандерштат» цьому яскраве свідчення.*

«Бандерштат» виплекав власні традиції. Фестиваль, на відміну від інших, строго безалкогольний (за цим ретельно стежать охоронці) і пропагує здоровий спосіб життя через заняття спортом. На музичній сцені ціле десятиліття працюють постійні ведучі – радіожурналіст Вікторія Жуковська та шоумен, вокаліст гурту «Ворст» М'яч Дредбол. Дев'ять років поспіль постійними гостями є члени Всеукраїнського Братства вояків ОУН і УПА, які розповідають про національно-визвольну боротьбу. На території фестивалю постійно діє виставка із Волинського краєзнавчого музею про діяльність ОУН і УПА. Четвертий рік учасники фестивалю їздять на екскурсію у село Новий Загорів, де біля древнього монастиря 11-12 вересня 1943 року відбувся бій чоти УПА із нацистами. Там і вшановують на могилі пам'ять загиблих повстанців. Щороку учасники фестивалю складають флешмоб із різних слів, які фотографують за допомогою літаючих апаратів – «УПА», «Бандера», «Перемога», «ПТН-ПНХ» тощо. На десятому фестивалі флешмоб відбувся уночі – за допомогою ліхтариків з'явилося позначення України у міжнародному форматі – «UA». Традиційними також стали проведення у рамках фестивалю книжкових ярмарок та функціонування дитячого містечка, а також поетична сцена – де любителі поезії мають змогу послухати вірші відомих та невідомих поетів. Цього року «зірками» поетичної гутірки були Сергій Жадан, Олексій Чупа і Богдан Логвиненко.

Найбільшою традиційною родзинкою «Бандерштату» є гутірки – зустріч і розмови з відомими письменниками, співаками, політиками, громадськими діячами чи просто з дуже цікавими людьми на актуальні теми нашого життя. Протягом десяти років із учасниками фестивалю спілкувалися Сашко Положинський, Вахтанг Кіпіані, Олесь Доній, Мустафа Найєм, Майкл Щур, Юрій Луценко, Семен Семенченко, Стефан Романів, сотник УПА Мирослав Симчич, Юрій Шухевич, Дмитро Павличко, Василь Шкляр та багато інших цікавих людей.

Атмосферу десятого «Бандерштату» вдало доповнили патрульні поліцейські, які провели в ігровій формі заняття з дітьми про правила дорожнього руху. Активісти молодіжної організації «Національний альянс» навчали всіх охочих надавати першу медичну допомогу, стріляти зі зброї. А ще учасники фестивалю грали у різні ігри – настільні, баскетбол, сплавлялися по річці Стир на каяку, а також стріляли з лука по опудалу Путіна з написом «ПТН-ПНХ».

Члени проекту «Меценати для солдата», який представляв відомий в Україні шевченкознавець Руслан Теліпський, організували написання листів нашим солдатам в зону АТО. До цієї акції долучилися діти й дорослі. Волонтери також збирали кошти для допомоги нашим військовим.

ПОЛІТИКИ ЗВІТУЮТЬ, ПИСЬМЕННИКИ ПРЕЗЕНТУЮТЬ, ІСТОРИКИ СПРОСТОВУЮТЬ

Цьогоріч зустріч із «бандерштатівцями» на гутірковій сцені розпочали представники Українського інституту національної пам'яті. Юрист та історик Сергій Рябенко розповідав про міфи пов'язані з історією Другої світової війни. Історик Леся Бондарук розповіла як в Україні відбувалася декомунізація, в чому виявилися головні проблеми й труднощі реформи. Її розповідь охоче доповнили історіями про власний досвід перейменування обласного центру з Кіровограда на Кропивницький кандидат історичних наук Юрій Митрофаненко та кандидат педагогічних наук Олександр Ратушняк. До слова, на фестиваль приїхало понад два десятки мешканців Кропивницького, які були активними учасниками усіх заходів.

Журналіст і телеведучий, головний редактор сайту «Історична правда» Вахтанг Кіпіані розповів про важливість досліджения невідомих сторінок історії, а також презентував створену ним академічну карту «Топонімія Криму» – відновлену громадськістю карту історичних назв півострова. До речі, справжні топонімічні назви Криму – українські та кримсько-татарські. Луцьк став четвертим містом в Україні, де кожна школа отримає таку карту.

Що означає бути політв'язнем в Білорусі? Про це розповів на «Бандерштаті» опозиціонер Зміцер Дашкевіч. Білорус переконаний, що значна частина проблем нашої держави та його рідної нації полягає у мовному питанні: «Якби усі патріоти в Україні розмовляли українською, не було б проблем ані з Кримом, ані з Донбасом, тому що Путін не прийшов би «захищати російськомовних». З його слів, у Мінську можна легко зустріти декілька англомовних людей щодня, але складно за місяць побачити бодай одну незнайому білорускомовну людину. Це означає, що навіть патріотично налаштована частина населення боїться розмовляти рідною мовою. Білоруський опозиціонер переконаний, що хамство та хабарництво розвалює Україну більше, ніж війна, яка, натомість, згуртувала українців. Водночас З.Дашкевіч заявив, що білоруський загін «Пагоня», який бере участь у війні на сході України, обороняючи її, обороняє і Білорусь.

Лідер гурту «ОТ VINTA», письменник, карикатурист, активний громадський діяч Юрій Журавель на гутірці презентував свою книжку «Битви за землю рідну». Ця ілюстрована історично-популярна книга-планшет із захоплюючими сюжетами та розповідями про переможні звитяги наших предків викликала жваве зацікавлення – після зустрічі вишикувалася чимала черга з охочими отримати автограф Журавля. Бандерштатівці розпитували його не лише про творчість, а й про те, як нещодавно гурт не пустили виступити у Польщі. «На жаль, польський Сейм ще ніколи не був настільки тупим та проросійським», – заявив Юрко Журавель, і додав, що Польща раніше була адвокатом України, а зараз є її прокурором.

Провели гутірки й запрошені політики. Народний депутат України Володимир Парасюк розповів про свою діяльність у парламенті. Народний депутат України Надія Савченко розповідала про події на Майдані, своє ув'язнення, а також про те, що варто змінити в уряді та головах людей. Учасники фестивалю задавали чимало питань, у тому числі й неприємних, тож політики часто мусили роз'яснювати свою позицію чи діяльність.

Новацією «Бандерштату» стало проведення паралельно з гутірковою сценою локації «Територія неформальної освіти». Тут лектори політолог Тарас Літковець, викладачі Лідія Кожевнікова та Євген Богдаренко навчали розпізнавати фейки, протистояти російській пропаганді та інформаційній війні, розвивали критичне мислення.

Під час концерту на головній сцені

Кримські татари на Бандерштаті

Гутірка Надії Савченко

Виступ Джамали

Виступ гурту «Жадан і собаки»

Політолог Тарас Літковець, який відслужив рік в АТО в час гарячої фази війни, веде вуличний університет на фесті

НІЧНЕ КІНО І МУЗИКА З ТРЬОХ СЦЕН

За історію «Бандерштату» на музичній сцені зіграло чимало гуртів із різних регіонів України (Тартак, Скрябін, ТНМК, Onuka, Орест Лютий та інші), Білорусі та навіть Ірландії. Десятий фестиваль вражав трьома сценами. Головна сцена увечері транслювала виступи найпопулярніших артистів та гуртів. «Urban stage» – денний концертний майданчик, на якому виступали представники альтернативної, важкої сцени України та близького зарубіжжя. Третя «Нічна тиха сцена» стала майданчиком для виконавців електронно-акустичного стилю. Зірковими виконавцями на ній були гурт «Був'є» і соліст Сашко Положинський, а також Арсен Мірзоян, який уперше виступав на «Бандерштаті».

Було чим зайнятися й уночі. Для учасників фестивалю влаштували кінoперегляди відомих документальних та художніх українських стрічок – «Політ золотої мушки», «Холодний Яр», «Крим. Опір», «Той, хто пройшов крізь вогонь», «Хто як не ми?», «Тіні незабутих предків». Усі фільми представляли режисери або учасники знімальної групи.

У перший день фестивалю на Головній сцені «запалювали» гурти «Анна», «Роллікс», «Фіолет» та легендарні «Брати Гадюкіни». Культова пісня Гадюкіних «Ми хлопці з Бандерштату» й дала колись назву фестивалю. Другого дня слухали виступи гуртів «Жадан і собаки», «Веремія», «Карна», «Epolets», «O'Torvald». А на завершення над «Бандерштатом» замайоріли білоруські стяги, адже виступав популярний колектив «Brutto». Соліст Сергій Міхалок висловив підтримку українцям у боротьбі за свою територіальну цілісність.

Третього дня фестивалю прихильники концертів очікували найбільше, адже головним гостем була переможниця «Євробачення» Джамала. Спочатку виступали київський колектив «Morphine Suffering» та «Stoned Jesus» – українські виконавці, які більш відомі в Європі та Америці. За ними гурт «Гайдамаки» співали твори українського та балканського фолку, а також пісню на слова польського поета Адама Міцкевича. Джамала вийшла на сцену у довгій вишиваній сукні. Її виступ викликав шквал овацій та емоцій. Співачка подякувала всім за те, що підтримували її на конкурсі у Стокгольмі, та побажала гостям фестивалю завжди залишатися вільними птахами і неодмінно знаходити свій шлях додому. Кульмінацією виступу стала пісня «1944», що принесла Джамалі перемогу на «Євробаченні». «Бандерштат» підспівував, пританцьовував і шаленів від захоплення.

Знаменно, що завершенням концертної програми на Головній сцені був виступ улюбленого українського гурту «Тартак». Його лідер Сашко Положинський заслуговує на звання музичного талісману «Бандерштату», адже брав участь у майже всіх його фестивалях і користується величезною пошаною серед глядачів.

Гурт «Антитіла» під час свого виступу виконав пісню Андрія Кузьменка. Згадалося, як у 2013 році Кузьма зі «Скрябіна» виступав на фестивалі уперше і був дуже вражений: «Я гордий, що я вперше в житті бачу тверезий драйв! Слава тим, які вміють відриватися без алкоголю. Слава тим, хто придумав «Бандерштат»! Український дух перемагає! Якби я знав, що тут так буде, я би все своє життя вів себе інакше. Дякую, що ви лікуєте людські душі!» Ці слова й сьогодні зігрівають усіх прихильників фестивалю.

Не раз доводилося чути вислів «Все буде «Бандерштат»!», який став ознакою того, що все буде так само гарно, цікаво й злагоджено, як на фестивалі, де кожна година була заповнена знаковими подіями, які залишили чудові спогади. За десять років «Бандерштат» став не просто наймасштабнішою арт-візитівкою Волині, збираючи щороку тисячі людей з усіх куточків України та з-поза її меж, шукаючи подальші шляхи руху країни, і в культурній, і в громадсько-політичній сферах. Він став загальноукраїнським явищем, що об'єднує українців та пропагує найкраще в українській культурі.

Фото Павла Березюка, Лесі Бондарук, Шури Шишко.

БАНДЕРШТАТ-2016 У ЦИФРАХ

– 9 тисяч людей завітали цьогоріч на «Бандерштат». Така кількість гостей стала рекордною для фестивалю.

– 12 локацій насиченої триденної програми.

– 2600 наметів розмістилося у фестивальному містечку на території іподрому.

– 650 бійців АТО відвідали «Бандерштат» безплатно.

– 120 представників ЗМІ, фотографів, відеооператорів висвітлювали події заходу.

– 20 членів оргкомітету працювали над втіленням десятого, ювілейного «Бандерштату» протягом 11-ти місяців.

– 260 волонтерів невтомно виконували свою роботу впродовж фестивалю.

– 500 музикантів заряджали публіку своєю неймовірною енергетикою на трьох концертних сценах.

– 24 майстри дитячого містечка провели за 3 дні 66 майстер-класів.

– 3750 літрів квасу випили бандерштатівці та з'їли понад 100 кілограмів вареників.

– 70 тисяч афіш/флаєрів/постерів/інформаторів було розповсюджено у рамках PR-кампанії.

– 60 тонн обладнання найкращої сцени, якісного звуку та яскравого світла.

 НЕЗАБУТНІ

НАС ГУРТУЄ СЛОВО ВОЛОДИМИТА ЗАТУЛИВІТРА

Любов СНІСАР

Петро ЗАСЕНКО

«І знову западала черкаська липнева спечна тиша. Прадавня, не художня. Не така, як у живописі. Вільна й широка, вона знала, що її, розлиту на цих вічних пагорбах старого, доміфічного вирію, почути – може почують, але мало хто побачить. А вже намалювати й поготів...» Так писав Володимир Затуливітер, проживаючи в Бучаку на Канівщині. Та життя вносить своє, на те воно й життя, – непередбачуване, несподіване. Зараз двоє художників: професор живопису Національної художньої академії Генрі Ягодкін та художниця Ганна Носенко на пленері у Бучаку. Вперше вони побачили «страшний бучацький рай» відселеного й понищеного іллічівцями села на Чотирнадцятих Затуливітрівських читаннях цього року. Побачили й захворіли Бучаком, як і всі затуливітрівці. Зараз лікуються його незвичайними ландшафтами, підморним, як писав Затуливітер, Дніпром (бо тече він по-під Канівським морем), шпилями Канівських гір, яругами, де і цієї липневої спеки не тане лід, озерцями, криницями, потічками, гаями, садками, хатами…

Ми завжди закінчуємо читання урочистим покладанням калини із Затуливітрового саду на могилу нашого Кобзаря, а вони розпочали свою працю від серця України…

Треба сказати, що і самі читання на сей раз проходили ширше, ніж завжди. Цього року свято красного українського слова тривало два дні. У день Св. Володимира, 28 липня, в Черкаському обласному краєзнавчому музеї його директор Алла Кушнір відкрила експозицію про життя і творчість Володимира Затуливітра. Зі словами подяки виступив начальник відділу культури Черкаської області Олег Островський. Він закликав вивчати й поширювати прекрасну, глибоко національну творчість знаменитого земляка. Авторка ідеї цього проекту – голова Черкаського обласного відділення «Просвіти» імені Т.Г.Шевченка, учителька гімназії «Берегиня» Олена Фещенко не лише сказала про велике виховне значення творчості Поета, а й привела своїх учнів, які читали вірші. Серед них – Діана Толстюк, цьогорічна переможниця XVI Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика. Уважно слухали ми й кандидата педагогічних наук, викладача Черкаського Національного університету, письменницю Валентину Коваленко та недавно обраного голову Літературно-мистецького благодійного фонду Володимира Затуливітра, депутата Верховної Ради, головного редактора газети «Нова молодь», поета Леоніда Даценка, канівську поетесу й громадську діячку Віру Носенко та ін.

А 30 липня постійний ведучий Затуливітрівських читань відомий поет, цьогорічний ювіляр Петро Петрович Засенко відкрив Читання біля могили Поета-козака на Козацькому шпилі. Після вітань і урочистих виступів я, уже як відповідальний секретар за збереження творчої спадщини Поета, звітувала про роботу за поточний рік, розповіла про нові публікації прози Володимира Затуливітра у літературних журналах «Березіль» (Цікавий відгук на публікацію письменниці Марії Павленко: "Просто потрясло оповідання "Весела хата" Володимира Затуливітра. На свій сором, а "Березолю" до честі скажу, що це, по суті, перший твір цього автора, в якому він нарешті для мене ВІДКРИВСЯ як геніальний, до того якось ніколи не зачіпав моєї душі. Слава і честь Любові Снісар за публікацію" ("Березіль", 2016, ч.1-3)) та «Дзвін»; про свято Володимира Затуливітра у рідному селі Яблучному на Сумщині, зорганізоване директором Літературного музею Володимира Затуливітра Лідією Ковака 29 лютого (це вже традиційно); про Молодіжні Затуливітрівські читання у березні (ще одна культурна традиція на Черкащині) у Корсунь-Шевченківському педагогічному коледжі – організація Олени Фещенко та Людмили Семененко, директорки коледжу; про плани розбудови роботи Фонду; закликала слухати щонеділі на українському радіо «Культура» «Радіокнигу спогадів про Володимира Затуливітра» редактора Світлани Свиридко-Серової, тепер доповненої ще й Читаннями та виступами відомих акторів зі словом Поета.

Виступ очільниці «Просвіти» Канівського району, громадської діячки, волонтерки, поетеси Віри Носенко був пристрасно патріотичним. Вона представила полтавця Анатолія Банного та канівця Валерія Теряника, які, завантаживши в основному в с. Келеберді 5-метрову фуру водою, продуктами харчування, фруктами та іншим поїхали вздовж усієї лінії фронту підтримати українських воїнів. А ми додали, як повелося, книжки Володимира Затуливітра. На жаль, не було Ярослава Теряника, котрий виступав минулого й позаминулого року, а сей рік йому не дали відпустки, бо неспокійно на фронті.

Під старими яблунями Поетового саду при пишній калині також виступили: Олена Фещенко з вихованцями: Ірою Грачовою, Забавою Кикоть, Юлею Тичковою, Діаною Толстюк; Віра Носенко; директор Шевченківського Національного заповідника Мар'ян Піняк; директор Літературного музею Володимира Затуливітра Лідія Ковака; поетеса Раїса Харитонова; Заслужений діяч мистецтв, письменник Василь Довжик, лавреат Державної премії Т. Г. Шевченка, кінорежисер Михайло Ткачук; директор будинку Сумського земляцтва Ірина Родченко.

Велике задоволення одержали присутні, слухаючи гру Кирила Стеценка та вірші Володимира Затуливітра з його цікавим філософським потрактуванням. Приємною родзинкою став маленький концерт знаменитого своїми талановитими музикантами Марією Хмельовою, Орестом Крисою, Данилом Денисовим «Йо-гурту» під керівництвом Кирила Бородіна. Співак з Майдану Володимир Гонський виконав старовинний кант XVI століття та стрілецькі пісні, які підхопили всі присутні.

Трепетолисту красу липневого саду Поета дуже вдало доповнили яскраві полотна квітів художника Едуарда Меджула та колекції зворушливих ляльок-мотанок народної майстрині Людмили Клюй.

Журналіст і захисник екології Бучака Дмитро Іванов, як і щороку, знову зібрав підписи під листом-зверненням у високі інстанції на захист Бучака та його історико-археологічних і унікальних природних околиць від розбудови Канівської гідроакумулюючої електростанції (ГАЕС) та створення Середньодніпровського природнього парку.

Неможливо не згадати про творчість Любові Полонської – улюбленої нашої господині козацького куліша, який готували вони всім сімейством разом з чоловіком Григорієм Петровичем та внучечкою Ангелінкою.

Читання, як завжди, були багатогранним проявом художньої творчості, що так притаманне нам, українцям. Найбільше звучало поезії й прози, багато прекрасної музики, виконаної заслуженими музикантами й народним хором «Гомін» ось тут, у Бучаку над Дніпром, де

…Стільки б'є взірців
у вічі – вже не вистачає зору!
Хоча б густе ляне ткання дощів –
чим відтворю, як люто пнеться
вгору
по нитці сировій трава струнка,
в насінні вчасно згадана,
не згіркла?
Так тонко написати б я не зміг,
як працьовитий колос пише в серці
історію терплячих ячменів…
……………………………
Неповторима навіть гіркота,
що з полину б'є полум'ям у груди.

Володимир Затуливітер,
«Жмут полину».

РОДЕ НАШ КРАСНИЙ

РОДИНА.
ВІД БАТЬКА Й ДО СИНА

Родина Гаврилюків

Хіба можна забути своє, рідне? Село здається найкращим в світі. Люди в ньому найщиріші. Там – моє коріння. Туди й повертаюсь час від часу. Побуваю на могилках рідних і, здасться, легшає на душі.

Моя родина така ж, як і тисячі інших родин, що проживають в Україні. Народились і проживали ми на Тернопільщині, в мальовничому селі Зозулинці, над швидкоплинним Дністром. Район – Заліщицький. Над річкою з протилежного боку – гори. А такі вже гарні, зелені-зелені навесні та влітку, а восени їх наче справжня позолота вкриває. То моя мила серцю з дитинства сторона. Та, яка ніколи не забудеться. Там ми зростали, ставали на ноги і йшли в широкий світ життя.

А якими були складними роки боротьби за незалежність України... Мій батько, 1895 року народження – Юрій Гаврилович Гаврилюк, ще молодим хлопцем пішов у Січові Стрільці. Потім був головою хати-читальні села (осередок «Просвіти») і очолював її довгі роки. Мати – Парасковія Юріївна, 1905 року народження, всіляко допомагала чоловікові, дітям. Найстарший брат Василь – 1927 року народження, пішов в УПА. Такий юний, ще зовсім молодий. Здавалось, що життя тільки починається, та не судилося. Обірвалося воно в неповні 18 років.

Сестра Василина, 1930 року народження, була зв'язковою – зразково справлялась із завданнями, які мала. Брат Іван, 1932 року народження, також був зв'язковим. Дуже заповідав нам похоронити його з чорно-червоним прапором.

Немає в живих батьків. Три роки тому не стало сестрички, рік тому – брата. Відійшли від нас в потойбічний світ. Царство їм небесне!

Брат Гаврило, 1937 року народження, взяв собі за друге ім'я загиблого брата Василя. Сам він дуже справно виконував обов'язки зв'язкового. Має низку разючих спогадів про страшні часи більшовизму. Він пригадує, як заходили в наш дім і творили люті безчинства: забирали їжу, не дивлячись на те, що родина була з малими дітьми. Перевертали бочки з квашеною капустою: чи не ховаємо там зброю. Розбирали бляху з хат і покривали нею колгоспну стайню. Брат Гаврило розповів, як до хати зайшов Шкабарницький і дуже мучив батька, допитуючи, де його старший син, вдарив його прикладом. Тоді братик узяв металевий прут (гак) і ударив енкаведиста. Після цього Гаврила, малого хлопця, 11-річного, закрили в пивницю (льох), де в селі зберігали гас. Коли мати принесла йому їжу, то брат бачив у вікно, як наглядач ногою перевернув їжу і все розлилось. Там він був місяць. І другий раз сидів два тижні, коли не хотів відповідати, куди носив їжу, кому, хто приходить до нас. А ще вночі братик ходив з хлопцями Йосипом Бурдинюком та Миколою Бебком до клубу зривати розвішані там портрети комуністичних вождів, рвали їх і ховали в бур'янах.

Брат Петро, 1940 року народження, в той час був ще маленьким. Він є надзвичайно великим патріотом України. І сьогодні, говорить, віддав би життя за неї.

Я, 1947 року народження, член Конгресу Українських Націоналістів. Є палкою націоналісткою. Свого брата Василя, який був в УПА, не знала, але багато наслухалась про нього від рідних та односельців.

Нас було шестеро дітей. Всі ми палко любимо свою Україну. Україна для нас – понад усе! В родині завжди був дух високого патріотизму, любові до Бога і до рідної Вітчизни. Рідна Земля була для нас святим словом, і тому ми виростали свідомими того, що Україна – це наша друга ненька після рідної матері. Ми завжди були свідомі того, що рідна Земля і годує, і одягає, і свій народ ніколи не зрадить.

Настанова йшла з раннього дитинства від батька-матері. Вона передавалась нам у спадок і глибоко запала в глибину наших душ. Це проявлялося протягом всіх років нашого життя. Брат Гаврило-Василь був на керівній посаді в облуправлінні культури (завдділом мистецтв і навчальних закладів), але ніколи не зраджував ідеалам України. Хоча його і переслідували за це. В однаковій мірі це стосувалось і брата Петра. Ми завжди були з Богом і Україною. Честь і шану Україні ми віддавали сповна. Всі її святині: прапор, герб, наша задушевна пісня, наша солов'їна мова, наші такі багаті традиції завжди були для нас і нашого народу ключовими.

І зараз, коли ворог – агресор – та ж Росія, яка завжди зазіхала на чуже, воює з нами, підтверджуємо, що ми істинні патріоти. Адже світ здивований мужністю наших воїнів, волонтерів, всіх-всіх, хто правдою і вірою служить Україні.

Проводжу паралель між вояками ОУН і УПА та хлопцями, які воюють на Сході. Вони однаково мужні, однаково віддані своїй Україні і не шкодують свого життя задля своїх родин і всіх нас.

…Але надто багато гине цвіту нашої нації та і старші люди в боротьбі з ординським ігом російської імперії. Думаю, що так довго тривати не може. Бо життя кожного нашого захисника – воїна важить нам надто дорого – сприймаємо, як свій особистий біль. Щось мусить змінитися і в політиці, і в світі в цілому. Довго споглядати на це не будемо. Терпець народу от-от увірветься. І чужинців – загарбників на своїй, Богом даній Землі, не потерпимо.

Любімо свої родини. Будьмо вірними їм. А вони однаково полюблять нас. Знаймо історію своїх родин. Це важливо для наступних поколінь. Я горда і щаслива з того, що маю таку гарну родину. Від єдності в родині йде єдність до всієї України. А у єднанні – наша сила. Будьмо свідомими того, що Земля, на якій живемо, – це і є наш спільний дім.

Слава Україні! Героям слава!

Моє босоноге дитинство. Марія з братом Петром

Марія з братом Петром

Василь Гаврилюк з друзями (крайній справа)

БАТЬКІВСЬКА ХАТА

Поринаю в спомини
Так давно це було.
Та батьківську хату
Повік не забуду.

Під стріхою зілля,
Любисток і м'ята.
На призьбі присіли
Рідні батько й мати.

Так мені затишно
З ними гомоніти
Рада і щаслива я,
Ми – маленькі діти.

Біля хати груша –
Стигне, дозріває
І на Спаса в Церкву
Мати посилає.

Йду груші святити,
Мед і садовину.
З кошиком в руках
Дбаю про родину.

Повертаюсь з Церкви,
Вже обід готовий.
Парує, заждавшись,
До нашого столу.

Мати стіл накрила,
На душі святково.
Вся родина в зборі.
Тато мовить слово…

Нас дітей навчає:
Бути чемним в школі,
Рідний дім любити,
Не забуть ніколи.

Поринаю в спомини
Ой, коли ж то було …
Літа промайнули,
Та я не забула.

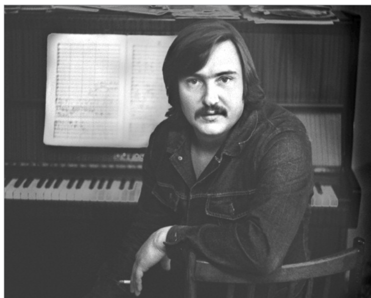
Все я пам'ятаю:
Отчий дім жаданий,
Ту батьківську хату,
Що життя нам дала.

М. КИСИЛЬОВА

ПРАВДА КЛИЧЕ

ПРОКУРАТУРА ЗАЯВИЛА, ЩО КОМПОЗИТОРА ВОЛОДИМИРА ІВАСЮКА ВБИВ КДБ

Український композитор Володимир Івасюк не вчиняв самогубства, його насправді вбив КДБ. Про це стало відомо після поновлення у 2014 році Генеральною прокуратурою України розслідування обставин справи. Про це інформує «Преса України».

Прокурор Львівської області Роман Федик заявив про те, що слідчі прокуратури нарешті довели, що відомого композитора та співака Володимира Івасюка насправді вбили співробітники КДБ.

«Слідчі прокуратури зібрали безперечні докази того, що у 1979 році співака Володимира Івасюка вбили співробітники КДБ. Коли тіло улюбленця народу знайшли у Брюховицькому лісі, радянська влада поспішила визнати, що Володимир Івасюк вчинив самогубство. Люди відмовлялися в це вірити. У 2014 році Генеральна прокуратура поновила розслідування цієї справи. Сьогодні можу заявити, що нам вдалося знайти свідків та беззаперечні докази вбивства Володимира Івасюка працівниками КДБ. Оскільки справа стосується працівників спецслужби колишнього СРСР, матеріали розслідування ми передали військовій прокуратурі», – повідомив прокурор.

Громадські діячі уже встигли висловити свої думки із вказаних заяв прокуратури. Зокрема, народний депутат Олександр Бригинець із цього приводу зазначив: «Як камінь з душі впав… Всі знали, що ніякого самогубства не могло бути, але тепер це доведено. Івасюк справжній геній, мученик і Герой. Слава Івасюку! Слава Україні! Ганьба Путіну з його КГБ!».

В свою чергу, українська поетеса та публіцист Оксана Забужко назвала це справді «сенсаційною новиною».

«Зроду-звіку нічого подібного не читала. І ніхто не читав – за весь час існування «умовно-незалежної» Української держави це буде ПЕРШИЙ такий процес (досі всі такі вбивства, на пам'яті всіх живих поколінь, були «ідеальні», «не докажешь» – від Василя Симоненка й Алли Горської до Чорновола, Гонгадзе і снайперів на Майдані...) Аж біблійним чимось повіяло, їй-Богу: сповняються строки, переповнилася чаша беззаконь... Ще трохи – і каміння возопіє, і калинова сопілка озветься дівочим голосом... Рушила крига?.. Благослови, Господи!», – зазначила Забужко.

Нагадаємо, Володимир Івасюк – один із основоположників української естрадної музики (поп-музики). Автор 107 пісень, 53 інструментальних творів, музики до кількох спектаклів. Мертвим композитора знайшли 18 травня 1979 р. Слідство висунуло версію, що Володимир ще «не набув душевної рівноваги» після лікування у Львівській обласній психіатричній лікарні й покінчив життя самогубством.

За матеріалами ЗМІ

 ПРАВДА АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ

«ЗА ТЕБЕ, СВЯТА УКРАЇНО»

У третьому томі книги «За тебе, свята Україно» вперше на основі глибокого аналізу знайдених архівних документів та спогадів учасників Визвольних Змагань грунтовно досліджується визвольна боротьба ОУН і УПА за Українську Самостійну Соборну Державу на території Тернопільщини (південної). Загони УПА чинили тут відчайдушний героїчний опір поневолювачам. Книга «За тебе, свята Україно» буде цікавою і для істориків, політологів, письменників, і для широкого кола читачів, особливо молоді, – всім тим, кому не байдужа честь і майбутнє України.

Видання започатковано 1998 року. Відтоді побачили світ 23 томи його досліджень, присвячених визвольним змаганням на Тернопільщині, а також у Хмельницькій та Чернівецькій областях. Автор цієї многотрудної праці добре відомий на Буковині (а родом він з Тернопільщини) історик-дослідник, науковець, професор, доктор історичних наук Нестор Степанович Мизак. Він є автором понад 250 публікацій на українську патріотичну тематику, понад 20 науково-популярних монографій, 8 наукових посібників і методичних рекомендацій для студентів університету, близько 200 науково-популярних статей. Працює Нестор Степанович Мизак на філософсько-теологічному факультеті Чернівецького Національного університету.

Виданню такої книги передувала копітка титанічна праця, яку свого часу високо оцінила Слава Стецько, підтримала починання Н. Мизака порадою та фінансуванням. «Книга – це великий внесок у висвітлення нашої найновішої історії. Вона допоможе розвінчати більшовицькі фальсифікації про ОУН-УПА і через це заслуговує на підтримку широкої громадськості», – так сказала Голова Конгресу Українських Націоналістів, народний депутат України Слава Стецько.

В одному лише Заліщицькому районі було відвідано понад 50 сіл, записано біля 100 магнітофонних касет зі спогадами учасників визвольної боротьби ОУН-УПА. Зібрано рідкісні факти мужності. Адже без жодного страху повстанці йшли на захист рідної Вітчизни, без жодних вагань віддавали свої життя на вівтар здобуття незалежності рідної України.

Нестор МИЗАК

Це була справжня битва за Україну, і ця жертовність в її ім'я триває сьогодні на Сході держави. Життя полеглих тоді і сьогодні за Державність не втрачені марно. Ми, нині живущі, повинні ці факти жертовного героїзму оцінити, брати з них приклад, продовжити цю битву за Україну, нашу святу, Богом дану нам Землю.

Книга «За тебе, свята Україно» – це великий дар від Бога, зроблений нам через Нестора Степановича Мизака. Адже ця напрочуд скромна і порядна людина перебуває у постійному пошуку ще не вивченого, не досліджено матеріалу.

Він наводить приклади безмежної відданості своїй Україні вояків ОУН-УПА. Ще Є.Коновалець на І Конгресі Українських Націоналістів 1929 року говорив, що супротиви, які зустрінемо на нашому шляху, будуть велетенські. І слова *«Здобудеш Українську державу, або згинеш у боротьбі за неї»* були змістом всього життя тих людей, які боролись за Соборну Українську Державу. Пам'ятні слова присяги вояка УПА: «Я, воїн Української Повстанської Армії, взявши в руки зброю, урочисто клянусь… Боротися за повне визволення всіх українських земель і українського народу від загарбників та здобути Українську Самостійну Соборну Державу. В цій боротьбі не пожалію ні крови, ні життя і буду битись до останнього віддиху і остаточної перемоги над усіма ворогами України».

А цих ворогів ой як вистачало. Звірства були невимовні. Таке могли творити лише оскаженілі, озвірілі нелюди, що не мали ні душі, ні серця. Для яких нічого не важило, чи це немічна стара людина, чи зовсім малесенька дитина.

Всю книгу «За тебе, свята Україно» пронизують фотокартки людей, які були замордовані, закатовані більшовицькою навалою в Україні. І свідчення тих людей, які все бачили, перенесли. Так, 7 липня 1941 року енкаведисти, які вже відступали, підірвали три вагони з політв'язнями на мосту в Заліщиках, що з'єднує два береги: Буковини і Галичини. Неначе горіла вода, два вагони зависли над нею. Лунали потужні вибухи. Три вагони з людьми були потоплені. Свідки – очевидці бачили пошматованих людей, зв'язаних колючим дротом. Відступала Червона армія, арештовували людей. Вода до берега прибила тіла обгорілих. Страшно було дивитись. Через кілька днів трупи пливли водою, як якийсь непотріб…

А які звірства творили над тими, кого вивозили в Сибір, хто вже перебував за гратами! Маємо свідків, які чудом врятувались при підриві на Дністрі. Розстрілювали кволих, немічних. Чулись і дикі крики, напевно, люди божеволіли. Таких пристрілювали зразу. Здавалося, сам Дністер важко стогнав, не міг знести згорьованих, які приходили потім на берег та оплакували рідних, друзів.

У забуття не можуть відійти страшні факти очевидців. З пам'яті людської таке не стирається. Споруджено Хрест на місці масової загибелі ні в чому невинних людей. Щороку відправляють Панахиду за блаженними мучениками української нації. Вічна їм пам'ять.

Слава Богу, що стали доступні матеріали в архівах. Дякуємо Нестору Степановичу Мизаку за його копітку, пошукову, дослідницьку роботу по матеріалах вояків ОУН і УПА, про період здобуття Соборної Держави. Ця чудова людина змусила нас по-іншому подивитися на події 1940–1960 років, переосмислити по-новому всю історію, що переніс наш народ.

А за що? За те, що любили свою рідну Землю. Прощення катам немає. Тут вони мають всенародний осуд. Сам Господь їх судитиме.

Нестор Степанович має ряд нагород – ювілейну медаль Всеукраїнського братства ветеранів УПА, грамоти держадміністрацій Тернопільської, Хмельницької та Чернівецької областей, подяку Міносвіти за багаторічну сумлінну працю, вагомий внесок у підготовку висококваліфікованих спеціалістів та плідну науково-педагогічну діяльність (2015 р.), подяку від ОУН та Світового Ювілейного комітету з відзначення року Степана Бандери (2010 р.). Він є двічі лауреатом літературної премії імені Воляників-Швабінських при Фундації Українського Вільного Університету в Мюнхені (м. Нью-Йорк, США, 2000–2002 рр.) та багатьох інших нагород.

Нестор Степанович в даний час працює над доповненнями до книги «За тебе, свята Україно», над архівними документами, які пощастило йому роздобути в наш час.

Він є великим патріотом України, болить його все те, що зв'язане з нею. Особливий наголос автор ставить на тому, щоб молодь знала історію свого народу, історію – правдиву, не вигадану, бо всі його матеріали грунтуються тільки на правдивих документах архівів та свідченнях конкретних людей. Без знання нашої історії ми не будемо мати доброго майбутнього.

Книги «За тебе, свята Україно» є в національних бібліотеках України. В них зібрано надзвичайно багатий матеріал очевидців. Читати спокійно неможливо, але це були події, насправді пережиті.

Пам'ятаймо трагічні сторінки нашої історії. Не забуваймо історію боротьби свого народу за утвердження Української Держави. І найголовніше – передати молодим людям той доробок, що зробив Нестор Степанович Мизак, вже зібраний, опрацьований, виданий. Це дуже важливо!

Складаємо подяку нашому краянинові Нестору Степановичу Мизаку за його величезну працю на благо рідної України. Честь і велика шана йому за це. По його працях, виданих книгах вчимося жити.

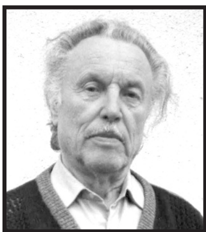
Вільній Україні бути навіки, бо вона має сильних, могутніх національно свідомих людей. Нація, яка ніколи не повернеться вже до минулого, яке нам нав'язували. Ми вільні самі обирати той шлях, який поведе нас до кращого життя. Ми вправі це зробити і так буде!

Слава Україні! Героям слава!

М. КИСИЛЬОВА

 ВТРАТА

ПРОСТИ І ПРОЩАВАЙ

Восьмого серпня 2016 року, у Моршині, на 88-му році життя, відійшов у засвіти відомий громадський діяч, незламний борець за волю України, багаторічний в'язень концтаборів ГУЛАГу, учасник Норильського повстання, співзасновник підпільної організації «Український Національний Фронт» Мирослав Мелень.

Сл. п. Мирослав Мелень народився 13 червня 1929 р. у селі Фалиш, тепер Стрийського р-ну Львівської обл. З 1943 р. належав до Юнацтва ОУН. Поширював антибільшовицьку літературу, розклеював листівки, був зв'язковим, доставляв підпіллю зброю. Вперше був заарештований 23 вересня 1947 р. 23 червня 1948 р., у Львові, був засуджений за ст. 54-1а, п. 8, 11 КК УРСР («терор») на 25 років ув'язнення, довічне заслання та 5 років позбавлення прав. З жовтня 1948 р. в'язень Горлагу (Красноярський край). Активний учасник табірного спротиву проти терору адміністрації та кримінальників. Під час Норильського повстання 1953 року – один із його керівників.

Після повернення в Галичину надолужував відібрані окупантами роки – закінчив Дрогобицьке музичне училище, філологічний факультет Львівського державного університету. Працював учителем, диригентом, помічником редактора музичних передач на Львівській телестудії та продовжував підпільну працю. У 1964 р. разом із Зіновієм Красівським створюють Український Національний Фронт (УНФ), видають журнал «Воля і Батьківщина». У березні 1966 р. видали «Меморандум Українського Національного Фронту XXIII з'їзду КПРС», чим довели, що окупантам не вдалося повністю знищити прагнення українців до волі та незалежності.

У 1967 р. друга Меленя було знову заарештовано та засуджено на 6 років ув'язнення і 5 років заслання за «антирадянську агітацію та пропаганду». Наприкінці 1980-х Мирослав Мелень активно включився в процес національного відродження. В 1990-му був обраний депутатом Львівської обласної ради 1-го демократичного скликання, де став головою націоналістичної фракції. Писав публіцистику, видав кілька книг.

Друг Мирослав Мелень брав участь у розбудові націоналістичної справи в незалежній Україні. Співпрацював із Славою Стецько, яка цінувала і враховувала його поради.

Конгрес Українських Націоналістів щиро сумує у зв'язку з відходом у вічність друга Мирослава Меленя, висловлює співчуття його рідним і близьким. Молимо Господа, аби оселив його душу там, де праведні спочивають.

Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу Українських Націоналістів

 ЗЛОЧИН ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ

НА ЛОНЦЬКОГО ЗНАЙШЛИ МАСОВІ ПОХОВАННЯ

10 серпня керівництво Національного музею-меморіалу «Тюрма на Лонцького» та пошукового товариства Комунальне підприємство «Доля» провели брифінг із приводу масового поховання, яке знайшли під час розкопок у дворі Меморіалу.

У дворі, який належав раніше слідчій тюрмі НКВД-МГБ-КГБ, пошуковці виявили два захоронення. У першому глибиною до 1,8 м було знайдено рештки двох людей. У другому на глибині близько 2,5 м – 10 людських кістяків, які свідчать, що поховання масове може містити значно більше останків.

"На підставі самих знахідок ми можемо ствердити однозначно, що знайдені рештки належать жертвам радянських політичних репресій 1940–1950-х років. Більш точно поки сказати важко. Ясно, що не раніше 1939 року, тому що, з одного боку, при них знайдено багато речей – посуд, пляшки, шматки одягу, – які можна датувати 1930-ми роками, з іншого – присутні також власне радянські артефакти. Дальші висновки можна буде зробити після проведення відповідної експертизи", – каже генеральний директор Національного музею-меморіалу Руслан Забілий.

Ким були розстріляні – українцями, поляками, євреями – сказати поки важко. Однак уже можна ствердити, що один із віднайдених скелетів належав жінці віком до 30 років. До того ж, серед особистих речей загиблих знайдено паперовий документ – радянську довідку. Пошуковці сподіваються, що після реставраційних робіт можна буде встановити прізвище та ім'я її власника, а також період, коли документ було видано.

Пошукові роботи у дворі колишньої катівні НКВД-КГБ ведуться вже другий рік. Попередні дослідження результату не принесли. Проте цього року територію двору розбили на дільниці та за допомогою техніки рили повздовжні траншеї. Так, нещодавно знайшли спершу могилу з двома скелетами, а невдовзі поруч – масове захоронення.

У тому, що поховання є місцем останнього спочинку жертв саме радянських політичних репресій, дослідники сумніву не мають. "Ми маємо достатній досвід роботи з масовими похованнями репресованих у різні часи, тому вміємо відрізняти почерк нацистів і комуністів. Вони здійснювали масові страти кожен посвоєму. І судячи з почерку на решках знайдених у цих братських могилах, ці люди були розстріляні саме комуністичним режимом", – переконаний директор комунального підприємства "Доля" Святослав Шеремета.

Як зазначив пошуковець, окрім власне людських скелетів і супровідних речей, у захороненнях є рештки тварин, великий шар будівельного сміття і насипного грунту.

За фактом виявлення масового поховання Національна поліція відкрили кримінальне провадження. Наразі археологи і науковці продовжують досліджувати знахідки, детальніше про походження яких зможе розповісти експертиза.

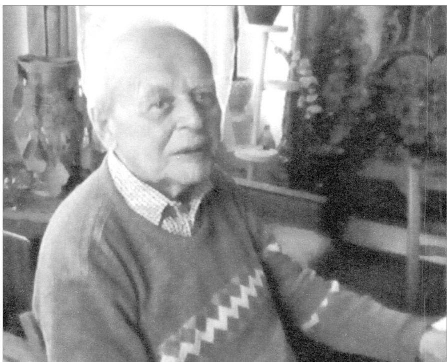
istpravda.com.ua

ВКРАЇНИ ВІРНІЇ СИНИ

КАТРЕНИ. РОЗДУМ-ПРЕЗЕНТАЦІЯ

З Миколою Олександровичем Василенком я познайомився давно на одній із студентських зустрічей у Херсонському педагогічному університеті й відчув глибоку повагу й вдячність, приязнь цій події. Тоді відбувалась зацікавлена розмова про його творчий доробок, складний і нелегкий шлях у літературу.

Микола ВАСИЛЕНКО

Студенти запитували автора про його твори. Він змістовно і влучно відповідав, читав окремі вірші із збірки «Очна ставка» (1990) з передмовою відомого поета й перекладача Григорія Кочура, «Штрихи до портрета», зокрема, поезії, присвячені видатним українським письменникам Т.Шевченку, М.Кулішу, М.Зерову. О.Довженку, Яру Славутичу та іншим, поезії на морально-етичні теми, автобіографічні, для дітей. Найбільш активним студентам тут же підписував свою книжку.

У мене зберігся один із таких примірників з дарчим написом: «Від автора на довгу пам'ять про зустріч із студентами. Микола Василенко. 20.04.1994 р.». Є там у ній така коротка поезія «Оптимізм» (1974, с.150):

Не друкують книг моїх – не треба,
Перетерплю і таку біду.
Все одно, як літом сніг із неба,
Я колись на голови впаду.

Цим пророчим словам судилося звершитись. Нині Микола Олександрович відомий і авторитетний поет, прозаїк, вправний перекладач із багатьох мов на українську, досвідчений публіцист, автор 15 книжок поезії та прози, численних літературних статей, роздумів про літературу, мову, завдання письменника, минуле й сучасне нашої Вітчизни. Його глибоко поетичне слово виграє різними барвами, хвилюється поет, і хвилювання його передається читачам, будить їх розум, викликає зацікавлений інтерес до мови й художніх засобів автора. Його творчість високо оцінена відомими літературознавцями й критиками та читачами: М.Жулинським, Д.Павличком, Г.Кочуром, Д.Паламарчуком... нашими земляками. Вона відзначена Всеукраїнською літературною премією імені Василя Мисика та імені Яра Славутича.

У поезії «Серце заповів Батьківщині» (Зб. «Тавровані зоряниці» с.233) він освідчувався своїй милій: *«Кохаю, сказав... // Тільки серце своє заповів Батьківщині, // Своє серце і руку Вкраїні віддав».* Таким постає він із багатьох своїх історичних літературних роздумів.

Поет-патріот ще в 1959 р. у поезії «Ронделі» закликав:

Єднайтеся, орли-сини,
Я – Україна, ваша сила.
Я вам дала могутні крила
І дух, і молодість весни.
Хай вас не бавлять мрії-сни.
Для подвигів я вас ростила.
Єднайтеся, орли-сини!
Я – Україна, ваша сила.

«Очна ставка» (с. 83, 84).

Один поет полюбляє сонет, і чи не найчастіше звертається до цього випробуваного жанру, його різновидів, інший – до класичного вірша у його розмаїтті. Микола Олександрович, особливо в останні роки, часто дає перевагу катрену. Катрен (фр. quatrain) – чотиривірш, віршована строфа із чотирьох рядків, – таке одне із його визначень.

Згадаймо хоча б його останні збірки «Тавровані зоряниці» (2001), в якій є розділи «Вінок надгробних написів» (1990–2010, с. 81–116) і «Кошик катренів» (1950–1990, с.111–210, 298 катренів); збірка «Транзит самоцвітів» (К., – Х. «Просвіта», 2012), де є частина перекладних віршів А.Кацева, М.Сулаєва, Р.Ахматової, Р.Гамзатова та ін., а «Катреновий телескоп» увесь складають катрени (Х.: Частина перша, 1980–1990 рр. – 343 катрени, – с. 7–242) і Частина друга, 1950–1980 рр. – с. 125–235 катрени і вірш «Чолом тобі, Тарасе».

Як бачимо, катрени оприлюднювались частково групами, циклами і перейшли у цілу книгу.

А тепер автор порадував нас, читачів, ще й «Сходинками вгору» (катрени, червень 2014–2016), у якій вміщено 180 катренів, рукопис яких переді мною. І які ж вони розмаїті! І кожен виблискує, висвітлює красою і мудрістю думки, живого народного слова, добром і ласкою до одних подій, людей, їх вчинків і сердитою, гнівною, злою волею до недругів, ворогів, хитрунів, викрутасів. В основі багатьох із них прямі відгуки на наше сучасне повсякдення. Кожна катренна маніатюра – це справжній діамант у художньо-поетичній досконалості.

Найбільша частина з них – це відгуки і оцінка неоголошеної війни на Донбасі, анексію Криму, викриття підлості і підступності кремлівських хитромудрих словоблудів, сатани Путіна і його приспішників, засудження нелюдських злочинів, порушення всіх міжнародних зобов'язань, прав, договорів, зокрема, прав людини на життя, розперезана беззаконність «теоретиків» і «практиків» Кремля і їхніх «ЛНР» та «ДНР», загарбницьких планів північного сусіда, колишніх «старших братів», законного права України розвиватись по шляху європейської демократії. Тут перед нами постають події нашого історичного минулого, постаті видатних особистостей, які перемежовуються із нашим сьогоденням. Деякі катрени мають своїх конкретних адресатів з відповідною оцінкою їх діяльності, зокрема М.Жулинський, Г.Кочур, його старший друг і вчитель, Д.Павличко, Я.Славутич, І.Дзюба, О.Гончар, якому він присвятив цілий цикл, героїчним діячам історії та літератури Т.Шевченку, М.Кулішу, М.Зерову, П.Калнишевському, К.Білокур, С.Крушельницький; засуджує сталінські злочини.

Значне місце у творчості М.Василенка посідають події довоєнної дійсності у збірці «Очна ставка». Серед них хотілось би виділити «Руйнували церкву» (30-ті роки), «Пам'ять», «Хто?», «Колгоспний тік», «Дід Кузьма». А ще є тут поезії для дітей, про батьків та ін. Все, що хвилювало поета, не давало спокою.

Уважно перечитавши «Сходинками вгору», я відчув біль і творчий неспокій поета, його прославлення мужності й відваги воїнів УПА, захисників незалежності України – АТО, впевнені заклики до боротьби з ненависним ворогом і віру в нашу перемогу.

Гібридна війна, чия це вина?
Хто ногу підставив народу?
В Донбасі лютує гібрид-сатана,
Що має ординську породу.

Стверджуючи суть війни, поет висловлює віру і хвалу молодим захисникам Вітчизни і обраного шляху її розвитку.

Миколу Олександровича ми знаємо й шануємо за те, що слово його непросте, а сповнене глибокої думки і майстерного виразу. А ще за те, що він вдало користується однією із поетичних форм катрена. Вона у нього звучить, як рефрен до більших форм. Він прожив гірке окрадене за сталінського режиму життя, але його талант зберіг сили і в наш час.

Його поезія закликає націю до єдності і спільної боротьби із жорстоким нападником, попереджає про небезпеку: *«Не гаймо часу! Як свою родину, // Підтримуймо подвижницьке АТО. // Єднаймося в гранітну міць, а то // Накине ворог зашморг на Вкраїну».* Багато з них в своїй основі мають конкретні події, взяті і узагальнені із повідомлень ЗМІ та інших джерел, звучать влучно, часто афористично. Наприклад:

Іванові Дзюбі
Гуртуймося! Настала вже пора
Зробити нашу нашою Вкраїну,
Щоб повні засіки було добра.
Любов і згода – кращі за руїну.

Або:

Боролися завзято... і нарешті
Зробили європейський вибір ми.
Тепер торуймо шлях добра і честі
Без Воркути, Сибіру й Колими.

Катрени у автора – це зброя надійна проти ворогів і для захисту, і прославлення героїчних подвигів захисників України. Підтверджує цю думку кожен вправний рядок і мудре слово поета. Спасибі йому за невтомну плідну працю і бажаємо поповнити зроблене новими катренами, які допоможуть йому чіткіше самовиразитись.

Роздум-презентацію останніх катренів хотів би закінчити такими його рядками:

Існую і живу, сміюсь і плачу
Для тих, хто має добру вдачу,
Хто любить землю й небо рідне,
І слово батьківське небідне.

Павло ПАРАСКЕВИЧ, кандидат філологічних наук, доцент

Микола ВАСИЛЕНКО

ЗОНА

Де в куцих снах з'являються
лелеки
І крають душу, що і так болить,
А сніговій з арктичних гір далеких
Окутує і тундру, і блакить,
Існує пекло, потаємна зона.
Там білий раб – людина
безборонна.
Вона уярмлена і ледь жива,
Але ще вірить:
Упаде Москва.
1951

ЗЕМЛЯ РОЗТОПТАНА…

Земля розтоптана,
Земля зів'яла, –
Кукіль діставсь нам з народних
піль.
І наші будні
Гірші мук Тантала,
І злидні звідусіль.
1951

ПОКЛИЧ МЕНЕ

Поклич мене,
Коли вітер пригоршами
вичерпуватиме воду
з нашої річки.
Поклич такої ночі.
Потаємними стежками
перейду тундру,
перелізу через колючі дроти
і принесу жар-птицю –
дійство купальської ночі.

ІНТА

Інта у зморі. Пізній час.
Хотів би зараз птахом стати
І полетіти, де Тарас На кручі спить;
Де Божий шлях,
Чумацький шлях висить мостом
Над чорноліссям і Дніпром;
Де перші вірші написав
Про Сагайдачного і свободу;
Де мову рідного народу
Як суть свого життя сприйняв.
Хотів би зараз бути там,
Вклонитись рідним берегам,
Тюрму залишити катам.
1952

ВІРШ ВЕЗ НАЗВИ

Г. Кочурові

Кульга життя, мов зранений
солдат.
………
На гострих шпилях гір, неначе
серце,
Спливає сонце кров'ю.
Вікна хат Роздмухали пожар.
В саду озерце
Горить тендітним полум'ям хмарин,
І чути клекіт неспокійних ринв,
Коли дощі проходять над містами,
І добре видно, як у сизій млі
Крилатий вечір спраглими
вустами
Ласкаво припадає до землі.
По берегах озер цвітуть росою
Плакучі верби й квіти запашні.
Лягає ніч барвистою габою
На рідну землю.
Жити б лиш тобі, зіркий поете,
на лану природи,
Нюанси барв, що сон поклав
на води,
Сприймати серцем.
Та нема,
Немає волі.
Скрізь тюрма.
У німбах місяця, що над Інтою,
Настирні спогади пливуть
журбою…

Жива,
Жива іще озвірена Москва.

О, Боже милий, розірви кайдани!..
Дай радощам ходити по землі;
Загой роз'ятрені душевні рани
І слово непорочне обігрій,
В якому зміст і вільний розум твій.
1954

ЛИСТ

Ярославі Полюзі

Знову вістки від тебе нема.
Холоднішою стала зима.
Майбуття не приваблює ока,
В серці туга, мов рана глибока,
Серце, наче пустеля німа.
Знову вістки від тебе нема.
Не мовчи у своєму Алдані,
Напиши, напиши при бажанні.

В Заполяр'ї, в чужій чужині,
Лист розбудить надію в мені.
По-новому і пісня полине,
Оживе, мов гілля тополине;
Оживуть сподівання рясні
В Заполяр'ї, в чужій чужині.
1954

ДОДОМУ!

Скільки весен я ждав!..
Скільки ждав я років,
Не стираючи гнів на полову!
Ти, свободо, прийшла
І життям голосним
Мою душу наповнила знову.

Дай крилатим думкам
Своє небо гінке,
Свою пісню про нашу калину.
Дужі крила несуть
В давню казку мене,
В незабутню Мою Україну.
Жовтень, 1955

НЕ СМІЙТЕСЬ, БЛАЗНІ

Не смійтесь, блазні.
Ми злікуєм рани,
Замайорить іще свободи стяг.
На повний зріст
устануть люди гнані –
і здохне ваш
озвірений ГУЛАГ.
1955

НА ДВА ГОЛОСИ

В. Симоненкові

«Не вір мені, бо я брехать не вмію,
Не жди мене, бо я і так прийду…».
І досі наша рідна Україна
Визвольницьку долає путь круту.

Закрили рота українській музі,
Вона лишається останніх сил.
«На цвинтарі розтріляних ілюзій
Уже немає місця для могил…».

Вкраїнська мова у дітей зов'яла,
І маємо кукіль з духовних піль.
Народні муки більші мук Тантала, –
Чекістське око зирить звідусіль.

На трон приходять все нові
тирани,
У них в руках колишні палаші.
«Уже народ – одна суцільна
рана…».
Народ прийшов до крайньої межі.

«Не вір мені, бо я брехать не вмію,
Не жди мене, бо я і так прийду…».
І досі наша рідна Україна
Визвольницьку долає путь круту.
1974

ЧЕХАМ

Яка там в біса буде рація,
Коли терор і окупація;
Які там пільги і свободи,
Коли ведуть до льоху сходи!

Розумний чеше, друже-брате,
Допоки ще душа крилата
І діти, і батьки живі –
Не вір Москві.

Із книги «Тавровані зоряниці»

ВКРАЇНИ ВІРНІЇ СИНИ

СИЛА ДУХУ У СПАДОК

Петро Калнишевский передбачав кінцеву ціль – вільну Україну, і передав нащадкам силу духу у спадок.

Сивочола Роменщина з багатовіковою історією 15–17 липня поточного року святкувала 325-ту річницю від дня народження останнього кошового отамана Запорізької Січі Петра Калнишевського (1691–1803 рр.).

На кордоні Чернігівської та Сумської областей гостинно зустрічали почесну делегацію зі столиці України заступник голови Сумської обласної ради Лілія Ричкіна, голова міста Ромни Сергій Салатун, депутат Сумської обласної ради Тетяна Головко та голова Роменської районної державної адміністрації Валерій Білоха зі своїми однодумцями.

На урочистих заходах на чолі з головою Сумської обласної ради Семеном Салатенком та його заступником Лілією Ричкіною, головою Сумської обласної державної адміністрації Миколою Клочком та представниками депутатського корпусу області були присутні духовенство, представники Асоціації земляцтв України, місцеві мешканці, козацькі організації та представники ЗМІ.

День розпочався з Божественної літургії та молебня на честь Петра Калнишевського, який провів Високопреосвященний владика Сумський та Охтирський Мефодій УПЦ КП із представниками духовенства районних та обласних парафій у духовній світлиці – Свято-Троїцькій церкві. Храм був збудований коштом Петра Калнишевського ще в 1775 році та є шедевром сакрального будівництва часів козацької доби. Друге життя церква отримала завдяки підтримці Президента України Віктора Ющенка, а освячення новобудови відбулося за участю Патріарха Всієї України-Русі Філарета в липні 2006 року.

Традиційна урочиста хода до оновленого монумента Петру Калнишевському та впорядкованої території поєднала літніх людей та молодь, які у вишиванках, з прапорами, хоругвами, іконами, квітами йшли вклонитися мужньому кошовому отаману.

На мітингу численні козацькі старшини, представники військових частин, учасники АТО, творча інтелігенція, місцеві мешканці поєдналися в братерській любові та бажанні віддати повагу багатостраждальному кошовому отаману, життя якого охопило три століття, а зроблені ним справи змінили хід української історії. Саме Петро Калнишевський заклав міцне підґрунтя для формування незалежної України, а його силу волі ми, нащадки, отримали у спадок.

На мітингу відбулася церемонія передачі правління в Асоціації земляцтв України та символічної булави як акту передачі керівництва від Івано-Франківського земляцтва Сумському в місті Києві. Голова Сумського земляцтва Іван Рішняк зазначив, що це велика відповідальність за втілення в життя спільних заходів на славу української спільноти.

Також було вручено Бойовий Штандарт та Пам'ятний «Хрест П. Калнишевського» підполковникові Д. Горбу, заступнику командира 27-ої Сумської реактивної артилерійської бригади, від засновника та голови Всеукраїнського благодійного фонду ім. П.Калнишевського Івана Рішняка. Особливо було радісно за молоде підростаюче покоління, посвячення якого в козацтво відбулося в урочистій атмосфері й відзначено салютом. Унікальна гармата часів козаччини продемонструвала свою потужність та готовність захищати українські кордони.

Свято продовжувалося в центрі села. Делегація керівників земляцтв України відвідала музей П. Калнишевського, в якому кожен із присутніх почерпнув інформацію з криниці унікальних артефактів, серед яких документи, нагороди, прапори славетної козаччини, молитовник Петра Калнишевського. Представлені експонати – свідки формування Української держави, а цікава й змістовна екскурсія краєзнавця В.Єсіна допомогла відчути відгомін історії важливого періоду на шляху українського народу до виборювання своєї незалежності.

Районне керівництво підготувало для святкування цікавий проект, серед якого художня виставка «Мистецькі обрії», колоритний обласний фестиваль «Дивограй», у рамках якого демонстрували свої таланти творчі колективи Роменщини та сусідніх районів. Навколо мальовничої галявини всі прославляли край піснею, танком. Талановиті митці з усієї Роменської околиці майстерно демонстрували красу різноманітних виробів. Гостинно запрошували скуштувати коровай та посмакувати куліш у куренях. Умілі майстрині художнього розпису, ткалі й ковалі, майстри кераміки та плетіння вражали унікальними декоративно-прикладними творами. І кожен хотів придбати собі на згадку вишиванку, сувенір або рушник на щастя та долю, чи оберіг – ляльку-мотанку.

Свято продовжувалося на території Державного історико-культурного заповідника «Посулля», до якого входять сіверянське городище «Монастирище», відкрите Миколою Макаренком, найвідоміші в Європі скіфські кургани, пам'ятки археології національного значення. Комплекс має унікальний некрополь висотою 21 м – «Старша могила». Все побачене справило велике враження у гостей.

Свято закінчилося виступом народної артистки України Катерини Бужинської.

17 липня, в рамках заходів, присвячених останньому кошовому Запорізької Січі, делегація Асоціації земляцтв України мала змогу помилуватися краєвидами древнього міста та ознайомитися з його тисячолітньою історією. Представники делегації на чолі з Іваном Рішняком та міським головою Сергієм Салатуном поклали квіти до пам'ятника Великому Кобзареві, монументу воїнам, загиблим у Другій світовій війні, пам'ятного знаку Петру Калнишевському на місті Покровської церкви (1764–1770), класичного зразка дерев'яної архітектури козацького відродження (збудованої П.Калнишевським та запорізьким старшиною Д. Чорним).

Делегація відвідала найстаріший в Україні Роменський краєзнавчий музей з унікальними експонатами. Перші цеглини для формування його фондів були закладені нашими земляками: М.Макаренком, І.Кавалерідзе та М.Саменчиком. Змістовну екскурсію провела завідувачка Оксана Голуб. Її ґрунтовні знання, прагнення донести всю велич історичних та культурно-мистецьких надбань Роменщини перекинули місток симпатії гостей до сивочолого краю Північної Пальміри України. Отримав музей і подарунки від регіонів України, серед яких збірник наукових статей «Православ'я України» з дослідженням В.Єфремової «Праведник Петро Калнишевський на сторожі духовності».

Родзинкою стала зустріч у Спеціалізованій ЗОШ І-ІІІ ступенів №1 ім. П.Калнишевського, де колектив на чолі з директором Валентиною Судьїною підготував яскраву програму, в якій взяли участь учні школи. Червоною стрічкою проходила тема увічнення П.Калнишевського, прославлення української мови, культури, звичаїв та обрядів. Присутні відзначили, що підростаюче покоління зможе зміцнити українське державотворення на шляху незалежності та процвітання.

Як годиться в Україні, організаціям, де побувала делегація, на згадку вручили подарунки, ікони, твори образотворчого мистецтва, книги, альбоми, диски з життя земляцтва, музичні диски, поетичні збірки, розписні тарілі з Опішні. Проте головне – на заході панувала любов до своєї землі, палке бажання вшанувати свого знаного земляка П.Калнишевського, гідне визнання якого на державному рівні ще попереду. Змістовна фотосесія, підготовлена Ю.Соболевським, стане звітом та прикрасою цього важливого проекту.

Як відзначив голова Ради Асоціації земляцьких організацій Віктор Ткаченко: «Така поїздка гуртує регіони України, формує дружні відносини, розширює наші знання про миролюбну українську спільноту».

У кожної великої справи є першопрохідці. Варто відзначити, що саме завдяки Всеукраїнському благодійному фонду імені Петра Калнишевського та його засновнику Івану Рішняку було проведено велику пошукову, дослідницьку роботу по увічненню пам'яті останнього кошового отамана Запорізької Січі. Вагомий внесок зробив історик, публіцист, виконавчий директор Всеукраїнського благодійного фонду ім. Петра Калнишевського Данило Кулиняк (1949–2015). У його публікації «Лицар дикого поля» обґрунтовано викладено долю багатостраждального козака, який безмежно любив свою Батьківщину й до останнього подиху служив своєму народу. У багатьох містах України іменем П.Калнишевського названо вулиці, козацькі загони, надруковано збірники, проведено тематичні пленери, видано пам'ятні буклети, делегація земляків побувала на Соловках, де відбував заслання наш відомий земляк, організовуються конференції, круглі столи, літературні конкурси, знімаються фільми, побачили світ друковані статті, створено пам'ятну нагороду, подарункове видання «Петро Калнишевський та його доба», встановлено пам'ятник Калнишевському в с. Пустовійтівка (автор: народний художник В.Бородай, скульптор Р.Синько). Поступово ім'я Калнишевського посіло гідне місце серед когорти вірних синів українського народу. Незламний отаман 25 років провів у казематі, але не скорився царському російському уряду, а в 2008 році ім'я П.Калнишевського було долучено до лику святих. Нещодавно в місті Києві одну із вулиць названо ім'ям нашого видатного земляка.

«Великі часи України ще попереду», – зазначив на святі голова Сумської обласної ради Семен Салатенко. Спали на думку слова Леоніда Полтави, нашого земляка, який вірив у перемогу світлої долі українського народу навіть у найтяжчі його часи під час трагічного сталінського режиму: «А наша Україна, мов пані молода. Ще світ пізнає нашу Україну».

Віримо й ми, оскільки не тільки цінуємо свою історію, а й зберігаємо пам'ять про таких людей, які формували й виборювали українську спільноту, як Петро Калнишевський.

Валентина ЄФРЕМОВА,
член Ради Сумського земляцтва,
мистецтвознавець,
заслужений працівник культури України.
Фото В.Соболевського

Під час святкування на Сумщині 325-ї річниці від дня народження Петра Калнишевського

УКРАЇНСЬКІ ПРОБЛЕМИ

РОЗКРИВАЙТЕ ГАМАНЦІ!
НАМ ЇХ НАПОВНЯТЬ КОШТОМ ПОВНОЇ МОНЕТИЗАЦІЇ СУБСИДІЙ?

Наталка ПРУДКА

У високих кабінетах на Печерських пагорбах намагаються відтягнути запуск повної монетизації субсидій населенню, натомість пропонуючи монетизацію часткову. Повна монетизація – це коли весь обсяг виділеної в бюджеті допомоги буде перераховано на особисті рахунки споживачів, яким призначена субсидія. В разі, якщо це станеться, влада ліквідує взаємозаліки в газових розрахунках, центральним провідником яких став «Нафтогаз України».

Часткова монетизація буде в десятки, а то й сотні разів меншою, адже на особисті рахунки громадян «капнуть» лише ті залишки субсидій, які дехто зі споживачів заощадить завдяки більш економному споживанню енергоносіїв. Водночас тоді продовжаться взаємозаліки, бартер, з якими не хочуть прощатися спритні ділки, адже це покладе край легкому та стрімкому збагаченню за рахунок державної скарбниці.

Приблизно через півроку парламент спільно з урядом ухвалять остаточне рішення щодо монетизації субсидій – відповідний законопроект ще не подано до парламенту, але відомо, що уряд його розробляє. Чи станеться повна монетизація, більш вигідна простому українцю порівняно з частковою, залежить від того, які сили переможуть під час голосування під куполом.

ДЕПУТАТ ЗА ПОВНУ МОНЕТИЗАЦІЮ

Монетизація субсидій населенню на компенсацію витрат оплати комунальних послуг **повинна запрацювати восени цього року**. «Одержувач субсидій на свій розсуд повинен мати право використати зекономлені кошти на енергоефективність житла», – так всупереч позиції високих урядових керівників, на Форумі з енергоефективності`16 заявила депутат Альона Бабак, запевнивши присутніх, що саме таку позицію відстоюватиме в парламенті її фракція в ході голосування за відповідне законодавство в царині енергоефективності.

«Потрібно запровадити цільове використання коштів на енергоефективність житла. Вже з осені субсидії не повинні працювати на умовах взаємозаліку між суб'єктами господарювання. Необхідно запровадити **повну монетизацію** субсидій», – вважає Альона Бабак.

Відомо, що цього року 5,5 млн домогосподарств отримали право на субсидії – в бюджеті-16 передбачено на це 35 млрд грн, плюс потім ще 5 млрд парламент виділив додатково. За прогнозами Мінсоцполітики, в 2017 році за субсидіями звернеться вже 9 млн домогосподарств (всього в Україні 13,5 млн домогосподарств) – коштів у бюджеті планують виділити вдвічі більше, але про це пізніше.

Цілком очевидно, що осідлати потужні фінансові потоки намагаються підприємливі ділки, хоча це гроші простих українців, зубожіння яких сталося завдяки знеціненню більш ніж утричі їхніх доходів. Але «живих» субсидій населенню поки що не видають – у платіжках за послуги лише вказана сума в графі «субсидія», призначена соціальною службою як часткова компенсація вартості послуг. Водночас субсидії з бюджету перераховуються виробникам послуг, а потім на умовах взаємозаліків вони розраховуються за газ з монополістом «Нафтогаз України». Про грубі порушення завдяки існуванню таких взаємозаліків – трохи пізніше.

Схоже, небажання урядовців поставити крапку на цих порушеннях і зумовили шалений опір повній монетизації субсидій населенню на компенсацію оплати комунальних послуг. Заяви про монетизацію, як лакмусовий папірець, виявило небажання ліквідувати існуючий люфт для корупційних хитросплетінь в житлово-комунальному господарстві. Відомо, що в його чорних дірах зникають сотні мільярдів гривень, зібраних за несповна населенням енергоносії, а потім осідають у кишенях тих, хто їх збирає.

Намагаючись перешкодити повній монетизації субсидій, високі керівники почали активно опротестовувати в пресі можливість їх впровадження. «В Україні неможливо здійснити монетизацію субсидій. Маючи 9 млн домогосподарств, відкриття 9 мільйонів додаткових рахунків, – я думаю, ви прекрасно розумієте, скільки часу це займе. Крім того, наша система соціального захисту не готова працювати в тому режимі, який заданий нормативними документами», – заявив на одному з телеканалів міністр соціальної політики Андрій Рева.

Проте іншої думки дотримується голова «Ощадбанку» Андрій Пишний – він запевнив учасників вищезгаданого Форуму, що відкрити необхідну кількість рахунків їм цілком під силу. І це зрозуміло, адже банк не проти того, щоб додаткові фінансові вливання сягнули десятків мільярдів гривень.

НАВІЩО ПОТРІБНА МОНЕТИЗАЦІЯ СУБСИДІЙ?

Монетизація субсидій означає видавати їх готівкою споживачам, яким соціальні служби призначили цю допомогу. Для цього в «Ощадбанку» потрібно відкрити рахунок зі спеціальним режимом використання, тобто, кошти дозволити використовувати лише на оплату комунальних послуг та підвищення енергоефективності власного житла.

Відомо, що 80 відсотків житлового фонду України потребує негайної енергомодернізації, адже збудоване в радянські часи, старе житло споживає вдвічі більше тепла порівняно з утепленими сучасними будинками. Потреба в коштах на ремонти вимірюється сотнями мільярдів гривень, яких немає ні в бюджеті держави, ні у самих споживачів. Шалене подорожчання енергоносіїв протягом останніх двох років зробило бідним більшу половину навіть працюючого населення України – нині ця половина отримує субсидії. Отже, половина населення може вкладати в модернізацію свого житла лише частину наданих субсидій – іншого джерела у них немає. Як це зробити?

«Відповідь напрошується сама собою: **система субсидіювання повинна передбачати стимули для підвищення енергоефективності**. Ми вивчали досвід багатьох країн – і система субсидіювання в більшості з них виконує цю функцію. Ми проаналізували нашу система субсидіювання – вона прив'язана до норм споживання послуг – це означає, що за умов скорочення обсягів споживання **розмір субсидій не скорочується**», – каже радник міністра фінансів Яна Бугрімова.

Виходить, якщо споживач буде вкладати кошти в модернізацію житла – з метою зниження обсягів споживання тепла, в нього залишиться ресурс на покриття зроблених інвестицій. Але тут виникає проблема: залишки субсидій для споживачів залишаться на рахунках постачальників послуг, вони не підлягають монетизації, тому можуть бути використані лише як аванси в майбутні платежі за послуги.

«Якщо споживач запровадив заходи з енергоефективності, завдяки чому скоротив енергоспоживання, зекономлені субсидії не будуть використані. Тому потрібно дозволити використання цих залишків на енергоефективність», – вважає Яна Бугрімова.

За її даними, чинні урядові нормативи «зобов'язують весь залишок зекономлених субсидій повертати в бюджет. Зокрема, після останнього опалювального сезону в залишках зависли суми, що перевищували обсяг споживання. Це свідчить про **наявність проблем у нормуванні споживання послуг**. Потрібно переглядати норми, зробити їх адекватними і запроваджувати механізм використання субсидій, який дозволяє використовувати залишки субсидій на енергоефективність», – радить Яна Бугрімова, наголошуючи на тому, що нині **чинна система не передбачає стимулів для запровадження енергоефективності**.

«Потрібно дати можливість збереження цих залишків – з метою подальшого використання на енергоефективність. **Монетизація залишків – це перший крок до повної монетизації субсидій**, він найменш ризикований, бо ми повністю знімаємо ризики неплатежів за комунальні послуги, адже залишки – це ті кошти, що залишаються після сплати комунальних послуг», – вважає радник міністра фінансів.

Але не всі представники влади поділяють таку позицію Мінфіну щодо **монетизації лише залишків субсидій, а не повної монетизації всього обсягу передбачених в бюджеті субсидій**.

ЧОМУ НЕ ПОВНА МОНЕТИЗАЦІЯ СУБСИДІЙ?

Кому вигідно щонайдовше блокувати повну монетизацію субсидій? На це запитання дає відповідь заступник голови парламентського Комітету з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства Альона Бабак: «Сьогодні «Нафтогаз України» використовує субсидії для погашення газових боргів теплокомунальників за минулі періоди: за 2012, 2013, 2014 роки. Вони не зараховують субсидії на сьогодні, а закривають ними старі борги. А ми наполягаємо: ні, якщо сьогодні нараховані субсидії, то будьте ласкаві, сплатіть лише в тій частині, де передбачені ці субсидії». До цього варто додати, що завдяки запущеній урядом спільно з «Нафтогазом» схеми взаємозаліків практично повністю позбавляються обігових коштів комунальні підприємства, в яких до того ж арештовані рахунки за газові борги.

«Сьогодні навіть Ахметов не отримує субсидії (мається на увазі «Київенерго» субсидії. Споживачеві нарахували субсидію, але вона приходить на комунальні підприємства, які потім зараховують свій борг перед «Нафтогазом». А вже потім «Нафтогаз» зараховує взаємозаліком свої податкові борги – ПДВ та рента на видобуток газу. Саме тому «Нафтогаз» не хоче зменшувати ренту, адже тоді стане меншим обсяг взаємозаліків», – вважає А.Бабак.

Звісно, що за умови повної монетизації субсидій «Нафтогаз» втратить свої важелі впливу, адже тоді зникнуть взаємозаліки, бартери та кліринги, використання яких – це надзвичайно прибутковий бізнес для українських ділків ще з середини 90-их. Більшість українських олігархів стали ними завдяки саме таким схемам. Схоже, що ці схеми уряд поки що ліквідувати не збирається.

НЕВТІШНІ ПРОГНОЗИ

За **монетизацію лише залишків субсидій** активно агітують урядові куратори та керівники Мінрегіонбуду та Мінсоцполітики: «Питання монетизації субсидій дуже актуальне. Єдине, що ми повинні рухатися спочатку в напрямку монетизації залишків субсидій, що будуть зекономлені громадянами, а в майбутньому – перейти до повної монетизації», – сказав віце-прем'єр – міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства Геннадій Зубко, виступаючи нещодавно в парламенті.

За часткову монетизацію агітує також і віце-прем'єр Павло Розенко: «Мова не йде про повну монетизацію субсидій, тому що це важко зробити в плані адміністрування, це буде дорого й неможливо. Йдеться про монетизацію залишків, тобто, монетизації економії. Коли кажуть, що система субсидій не приваблює людей до економії ресурсу, це правда.

Ми ж хочемо створити механізм, коли людина, яка отримує субсидію, прикручуючи газ, може зробити економію на своїй субсидії. І тоді після завершення опалювального сезону у неї на рахунку накопичиться певна сума економії, яку ми можемо монетизувати. І тоді людина отримає реальні кошти, які вона зможе спрямувати на енергозбереження свого житла, щоб вже наступного опалювального сезону економити ще більше і отримати ще більше вигоди від цього», – каже Павло Розенко.

В масштабах України монетизацію залишків субсидій уряд обіцяє запустити на початку 2017 року. Цілком очевидно, що обсяги коштів на енергоефективність будуть значно меншими порівняно з тими, які можна було б отримати за умов повної монетизації субсидій. За різними прогнозами, в бюджеті на 2017 рік обіцяють передбачити майже вдвічі більше субсидій порівняно з 2016 роком. Це зумовлено тим, що ціни на газ і тарифи на тепло та гаряче водопостачання цього року зросли удвічі. Найближчим часом подорожчає і водопостачання, а з 1-го вересня – зросте в ціні й електроенергія.

СУБСИДІЇ ЗРОСТУТЬ УДВІЧІ?

Подвійне зростання обсягів субсидій в бюджеті-2017-го зумовлене прогнозами експертів про те, що боргові проблеми за комунальні послуги набиратимуть обертів з причини різкого подорожчання енергоносіїв. Чергове зростання тарифів тугіше затягне комунальний зашморг на шиї майже 80 відсотків українців, адже за останні 2,5 роки їхні доходи в доларовому еквіваленті були знецінені більш ніж утричі, а вартість енергоносіїв, починаючи з 2014 року, зросла приблизно в 6 разів. Зокрема, восени 2014-го опалення відразу подорожчало втричі, весною 2015-го відбувся ще один великий стрибок, а тепер тарифи на опалення та газ знову зросли майже вдвічі.

Синхронно з подорожчанням енергоносіїв збільшується й обсяг субсидій в державній скарбниці – за останні два роки

дотації зросли майже в 5 разів. Зокрема, вже згадувалося, що в 2016-му буде витрачено приблизно 40 млрд грн. В 2017-му міністр фінансів Олександр Данилюк обіцяє закласти в бюджет 80 млрд грн. Але не всі споживачі користуються подачкою від держави, а тому, з огляду на суцільне зубожіння, це негативно відображується на оплаті комунальних послуг. Особливо гостро ця проблема постане у листопаді, коли народ отримає платіжки за теплопостачання за 15 днів жовтня!

Трохи меншу цифру назвав на Форумі з енергоефективності`16 народний депутат, керівник парламентського Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки Олександр Домбровський, а також запропонував 10-ту частину з цієї суми спрямувати на енергоефективність:

«Думаю, нам потрібно **субсидії прив'язати до державних зобов'язань фінансування Фонду енергоефективності**. Якщо ми плануємо субсидії на 2017-ий обсягом 60 млрд грн, то давайте візьмемо 10 відсотків цієї суми на інвестиції в програму енергоефективності. Враховуючи, що мультиплікатор ефекту залучення коштів у нас 1 до 2-х, то інвестувавши 6 млрд в енергоефективність, ми повинні зберегти протягом року мінімум 12 млрд. грн на субсидіях. Дуже проста формула, яка дає нам можливість максимально ефективно контролювати процес», – пропонує Олександр Домбровський.

Депутат запропонував змінити швидкість прийняття рішень, закликавши урядовців як можна скоріше подати до парламенту законопроект про енергоефективність будівель. Від вирішення проблем монетизації субсидій, залежатиме робота Фонду енергоефективності (далі – Фонд), створити який уряд обіцяє наприкінці 2016-го чи на початку 2017-го року. «Думаю, наступного року у Фонді може бути акумульовано 20 мільярдів гривень, які будуть реінвестовані в енергоефективність. І це лише початок», – запевнив прем'єр Володимир Гройсман.

За умови налагодження контролю за використанням коштів, цей Фонд міг би стати довгостроковим інвестором модернізації вкрай зношеного житлового фонду України. Внесок простих споживачів у цей Фонд – це монетизовані субсидії, обсяг яких напряму залежить від того, чи буде проведена повна монетизація, чи монетизація залишків.

Кінцева мета Фонду – за рахунок модернізації житлового фонду скоротити споживання газу, адже, за офіційними даними, при опаленні житлового сектору 60 відсотків енергії вилітає в атмосферу – це обходиться бюджету України щороку в $3 млрд зовнішніх запозичень. Щоб позбавитися цих проблем, Україна вирішила повторити практику країн Центральної та Східної Європи – там за допомогою Фонду енергоефективності давно вирішили цю проблему. Перейнявши європейський досвід залучення інвестицій, Україна також впоралася б з цією проблемою.

Проте небажання назавжди розпрощатися з корупційними хитросплетіннями влади і бізнесу в царині енергоефективності ставлять під сумнів роботу Фонду енергоефективності. Але це тема іншої розмови – детальніше про ризики, що можуть бути закладені в роботу Фонду – в наступній статті. В Україні вже створені передумови для посиленої корупції на ринку енергоефективності, але цей ганебний процес можна не допустити, якщо громада налагодить контроль за використанням коштів Фонду.

ЖИТТЯ ЯК ЦІННІСТЬ

ЛЮДИНА, ЯКА БАЧИТЬ ЯНГОЛІВ

15 травня 2016 року. Третя неділя після Пасхи. Церква вшановує пам'ять святих жонмироносиць: Марії, Магдалини, Соломії, Іоанни, Сусанни… У храмі Ікони Божої Матері «Живоносне Джерело» на Південній Борщагівці столиці ранкова служба особлива. З благословіння святійшого Патріарха всієї Русі України Філарета та на запрошення настоятеля храму, протиієрея Валерія Семанцо Божественну літургію очолює митрополит Паризький та усієї Франції Михаїл (Мішель Ларош). Духовний пастир, вченийбогослов, письменник, поліглот… А ще батько улюбленого сина, який вісімнадцятилітнім пішов у вічність. Усі свої переживання священик Мішель Ларош передав на сторінках книги «Мій син народився на небесах».

Паризький гість затримався біля Михайла та його бабусі. Причастив і попросив обох зачекати. Після служби він вручив Михайлу книгу з дарчим надписом французькою мовою. Перекладачка зголосилася перекласти з французької написане, зацікавлено вдивляючись в того, кому адресувалася незвична посвята автора. Дізнавшись, що вона з окупованої території Донбасу, Наталя Кузьмівна запросила її разом з онуком до найближчого кафе. Коротка фраза на форзаці подарованої книги повертала її в рік 1996-ий...

ХРЕЩЕННЯ В КУВЕЗІ

...Вона везе до пологового будинку 19-річну доньку Лілю. Все продумано заздалегідь. Щоб не виникало ускладнень, має бути кесарів розтин. Однак щось пішло не так. Сина Лілі не принесли. Не показали. Ні першого. Ні другого дня. Ні протягом усього наступного тижня. А в цей час малюк перебував між небом і землею. Як і його 42-річна бабуся Наталя Кузьмівна. Дочка Ліля лежала в реанімації пологового. Новонароджений онук Михайлик – у кувезі окремої палати «Охматдиту» – Національної дитячої спеціалізованої лікарні…

Наталя Кузьмівна тричі на день курсувала поміж «Охматдитом» і пологовим будинком Південної Борщагівки. Дочка не повинна бачити її сліз. Зустрічаючись із нею, намагалась якомога веселіше розповідати, якого красеня-сина Ліля народила: «Весь у голубому мереживі-конверті, вже й усміхається, киває ручками».

А безпомічний Михайлик ледь-ледь дихав у кувезі – інкубаторі для недоношених дітей, хоча народився він у визначений термін. Життєві сили полишали маля. «Випадок безнадійний. Ще день – і… готуйтеся до найгіршого», – констатували лікарі.

Жінка вже не пам'ятає, хто порадив їй похрестити Михайлика. То був передостанній день серпня… Отець Валерій Семанцо (настоятель Храму Ікони Божої Матері «Живоносне Джерело» хрестив її онука. Медперсонал «Охматдиту» за свою історію набачився всього. Однак священик, який проводив обряд хрещення новонародженого Михайла – окропив водою немовля прямо під скляною кришкою кувезу, – вразив дійством усіх. Тільки-но отець Валерій похрестив Михайлика – кропило довелося рукою засовувати під скляну колбу кувезу, – як раптом під нею застручилася прозора, тонесенька цівочка урини. «Житиме! Житиме. Житиме...» Шепотіли, плачучи, і бабуся, і хрещені, і медсестри, і лікарі…

ДІАГНОЗ «ЗЛАМАНИХ» ХРОМОСОМ

До малечі з дитячою інвалідністю, скажімо, ДЦП, останніми роками збільшується увага держави, меценатів-благодійників, тоді як від дітей «неперспективних», з потребами надособливими, як правило, досі відмовляються усі. Що, запитаєте ви, за термін такий – "ДІТИ З НАДОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ?" Це коли ви тримаєте на руках крихітне рідне тільце новонародженого, в якому, крім очей, що не по-дитячому розуміюче дивляться на вас, немає нічого здорового. Абсолютно немічне тільце, де жива лише душа. І очі – вікна цієї живої новонародженої душі – благають вас захистити, порятувати її.

Україна – дивна країна. Маючи вже понад тридцять років у своїх генах полиновий попіл Чорнобиля, вона реально нічого не робить для того, щоб діагноз, «зламаних хромосом», викликаний у тому числі радіацією, був відомий її громадянам. Щоб генетичний аналіз був доступний і майбутнім батькам, і тим, кому судилося прийти в цей світ, ураженим синдромом…

Шість виснажливих років добивалася точного діагнозу захворювання сина Лілія Іваненко разом зі своєю невгамовною і турботливою мамою: «Я заходила до кабінету. Дивилася лікареві в очі. Казала, що прийшла одна. Без диктофону. Без наміру «мстити», «писати до редакцій» чи засуджувати. Прийшла, щоб мені сказали правду. Правду про Михайлика, якою б вона не була. – «Раз не ходить, значить, ДЦП», – наполягали лікарі. Лише за кордоном безпомилково визначили: «Причини захворювання ендокринної системи, що передається тільки по чоловічій лінії, криються в генетиці. В зламаних хромосомах. Діагноз Михайлика: синдром Прадера – Віллі, СПВ»…

Біологічний батько (захворювання передається винятково чоловіками) від сина відмовився. Фірму, де працювала донька закрили. Наталя Кузьмівна сама мусила кинути улюблену роботу (іронія долі: якось вона пожартувала, мовляв, немає в світі сили, яка б розлучила її зі своїм – дітищем – музеєм корисних копалин Геологічного технікуму, який створила у 1986 році та була його директором)… Щоб рятувати онука, підзаробляла, де могла і як могла. Родина розпродала все, що надбала, та лікування потребувало нових коштів, нових сил для боротьби з підступною хворобою. Тож ночами бабуся власноруч майструвала з дрібнесеньких камінців деревця «щастя», обереги-талісмани. А колишні колеги-директори музеїв, з якими вона мала нагоду контактувати колись на престижних виставках у павільйонах ВДНГ, підказували адреси їх збуту. Разом народжували й апробовували нові ідеї виживання згорьованої жіночої родини з малюком, хворим на СПВ… 24 години на добу думати про дитину. Робити все можливе й неможливе. Доглядати. Виховувати, як цілком здорову, готуючи до повноцінного життя. Важко? Не те слово

…Якось Наталя Кузьмівна везла онука на розрекламований у ЗМІ курс дельфінотерапії в одному із севастопольських санаторіїв. До Криму з маленьким Михайликом їхали вперше. В купе потягу «Київ-Сімферополь» попутником виявився неговіркий. З тривогою Наталя Кузьмівна полишала на незнайомця в купе онука. А коли повернулася, застала таку картину. Її улюбленець сидить у бородана на колінах, а той з непідробною ніжністю розповідає йому казку...

Виходячи з купе, незнайомець подав жінці візитку: «Потрібна буде допомога – будь ласка, звертайтеся». Вона чомусь роздратовано) подумала: «Ну, яка може бути допомога від цього рафінованого інтелігента-бородатя?». Не читаючи, сховала візитку до валізи. У Севастополі, де в санаторії вилискуючі, треновані дельфіни дійсно творили чудеса з хворою малечею, раптово похолодало. Наталя Кузьмівна, потерпаючи від холоду й страху, що і Михайлик підхопить ще й застуду, згадала про незнайомця. Відшукала зігноровану візитку… «Леонід Петрович Пілунський. Депутат Верховної Ради Криму. Голова Народного Руху України в АР».

На її телефонний дзвінок Леонід Петрович зреагував миттєво. Він із помічником за лічені години доставили з Сімферополя до санаторію… камін! Занесли до її палати. Привезли ще й пледи, теплі речі… Відтоді Л.Пілунський (він виявився ще й талановитим оповідачем, письменником, патріотомпубліцистом) став вірним й надійним другом Михайлика Пономаренка і його родини.

«СЛАВА БОГУ – ЗА ВСЕ»

…Наталя Кузьмівна слухала перекладачку, а думками поверталася до пережитого, до того, що вона ніколи не насмілилася б розповісти, якби не запис-посвята Мішеля Лароша.

…Чи ви знаєте, скільки кісточок є в тілі людини? Як твердять вчені-медики – понад двісті. І понад сімдесят трильйонів клітин. І всіх їх довелося, у випадку з Михайликом, наполегливо, день за днем, змушувати «працювати». І голосові зв'язки примусити видавати звуки. І тренувати впродовж багатьох років за допомогою гри в пазли нервову систему, яка, мов ті пазли, розсипається в хворих на СПВ. А кожну кісточку і кожен м'яз, у прямому розумінні цього слова, реанімували трускавецькі диво-лікарі з Міжнародної клініки відновлювального лікування). Тим часом Наталя Кузьмівна помічала в онукові дещо незрозуміле й загадкове. Річ у тім, що якимись невидимими вібраційними відчуттями хлопчик безпомилково «сканував» людей. Скажімо, бабуся підшуковувала для нього няню. Михайлик або ж радо сприймав її, вигукуючи «Тут ангел є!». Або ж навпаки. Відвертався, плачучи. «Ні, ні. Тут ангела немає». Це ж стосувалося й педагогів…

До речі, «сканує» її онук Михайло не тільки ангелів. Що це? Може, Знак нам, фізично здоровим людям, порада думати не так про матеріальні статки, як про здоров'я власної душі? Про любов, якої так прагнемо, та іноді самі не здатні подарувати її іншим? Відповіді немає. Можливо, й живе на світі ця незвичайна і така симпатична молода людина винятково емоціями добра і любові.

– Мамо, не перебільшуй – це тільки твоя уява. Любляче твоє серце все вигадує, у нас справді хвора, але в іншому – звичайна дитина, звичайна душа. – Заперечували в один голос і Ліля, і зять Юрій.

Однак дуже часто вона помічала й інші цікаві речі, пов'язані з онуком. Приміром, вражала його поведінка і перед чудотворними іконами, мощами святих. Своїми спостереженнями вона поділилася з настоятелем храму. Отець Валерій Семанцо, котрий став духовним сповідником родини, уважно вислухавши її, зауважив: «Ніхто не відає, що хоче сказати нам Бог, посилаючи на землю таких дітей»..

… – Навіть не віриться, невже ми з Михайлом майже ровесники? – запитує перекладачка. – А йому ж на вигляд років десять…

Так. Михайлу вже 20. І треба боротися, щоб він мав робоче місце (хай і умовне!) в новоствореній майстерні денної зайнятості, яка діє в приміщенні недільної школи храму «Живоносне джерело». Звичайно, утримувати її для пересічної української сім'ї – ноша не з легких. Але вона забороняє рідним вживати фразу «немає грошей». Немає сьогодні? Завтра щось придумаємо. А треба, щоб майстерня жила і діяла! Щоб людей радували і вироби рук її Михайла – свічки-обереги, щоб Михайло та його побратими та сестри по долі, дістали змогу заробити шматочок власного, найсолодшого в світі хліба. І для них. І для батьків, часто розгублених від того, що не знають, куди після спецзакладів подіти хворих дітей.

…Наталя Кузьмівна напевне знає, що Лілія і Юрій й цього разу не одразу повірять у те, що сказав про її улюбленця гість із Франції. Проте щось їй підказує: час поставить усе на свої місця. Вона гортає книжку, що, безумовно, стане раритетом у родині. На форзаці значиться: «Мадам Наталі та її онуку, киянину Мішелю Пономаренку. Людині, що бачить янголів. Мішель Ларош, 15 травня 2016 року. м. Київ».

Лілія РИЖКОВА,
заслужений журналіст України

Закінчення на 16-й стор..

ВІХИ ІСТОРІЇ

У ТІ ТРИВОЖНІ, СЕРПНЕВІ ДНІ 1991-го...

Жовто-блакитний – то наша Ліра,
Жовто-блакитний – то наша Віра,
Жовто-блакитний – то наша Воля,
Жовто-блакитний – то наша Доля!
(Рядки написані на барикадах Білого дому у Москві 19-21 серпня 1991 року)

19 серпня 1991 року в столиці радянської імперії відбувся контрреволюційний путч реакціонерів: керівників КПСС, КГБ та Совєтської Армії. Президент СССР М.Горбачов – ініціатор перестройки опинився під арештом у Криму. І лише спротив громадянського суспільства, що народилось в республіках, які входили до складу СССР під час горбачовської перестройки, завадив путчистам здійснити свої зловісні плани. На підмогу першому президенту Росії Борисові Єльцину, до Білого дому в Москві прийшли десятки тисяч демократично налаштованих москвичів та гостей столиці. Серед них було й чимало українців, які мріяли про розвал совєтської тоталітарної імперії та відновлення незалежної української держави, яка була знищена більшовицькою окупацією території Української Народної Республіки після поразки національно-визвольної революції 1917–1921 років. Події навколо Білого дому, національні прапори на барикадах у Москві надихали українців у самій Україні на думку про свою національну державу, а депутатів Верховної Ради, тоді ще УРСР, підштовхнули до ухвалення доленосного Акту про Незалежність України 24 серпня 1991 року. Про події тих гарячих днів, що стали вже історією, дізнаємось із спогадів учасників тих подій у Москві: одного з останніх політв'язнів СССР Григорія Куценка, навколосвітнього мандрівника Валерія Петущака, журналіста Георгія Лук'янчука та громадського діяча Василя Повзуна.

Про тривожні події в Москві зранку 19 серпня 1991року і вони, як і тисячі інших громадян, почули хто де. Хтось на робочому місці чи на навчанні, а хтось, як Валерій Петущак у відрядженні в далекому Сибіру. Але всі, хто міг, не змовляючись, потягнулись у центр Москви до урядових споруд: адже там, і всі це добре розуміли, згадуючи недавні трагічні події 1989 року на площі Тяньаньмынь в Китаї, вирішуватиметься доля не тільки горбачовської «перестройки» та демократизації, але й доля самої радянської тоталітарної імперії, а отже і майбутня доля поневолених нею народів…

Демократично налаштованим москвичам, а серед них було багато українців та представників інших націй, котрі мешкали в столиці чи вчились в московських вузах, було простіше дістатись міським транспортом до Манежної площі, де розпочався спонтанний мітинг протесту проти ГКЧП, а згодом, на заклик Бориса Єльцина, – до Білого дому на набережній Москви-ріки, що якраз навпроти Київського вокзалу. Вони й склали першу лінію оборони Білого Дому. А їм на підмогу їхали електричками, потягами, летіли літаками з Сибіру, як Валерій Петущак, та інших далеких країв СССР, що доживав свій історичний вік. Тут можна було зустріти мешканців Києва, Харкова і Полтави, колишнього Дніпропетровська (нині Дніпра) і Запоріжжя, з південних наших міст: Одеси, Миколаєва, Херсона… і навіть з Криму та Донбасу!

Найцікавіше, що ні перед путчем, ні на мітингах – коли люди різних національностей і релігійних переконань виходили на Манеж чи на Красну площу в Москві, не виникало жодних міжнаціональних чи міжрелігійних конфліктів між їх учасниками. Так і на барикадах навколо Білого дому панувала атмосфера справжньої міжнаціональної дружби і взаєморозуміння. Бо всіх об'єднувало єдине гасло: «За нашу і вашу свободу!».

Українці об'єднались в третій загін – окрему «Українську сотню», хоч і було їх чимало і в інших сотнях. Підняли, як і раніше піднімали на мітингах у столиці СССР, свої національні жовто-блакитні прапори на барикадах в одному з найбільш незахищеному місці, на південно-західному бантусі – саме зі сторони України. Через ріку Москву на нас дивився пильно й надихав на боротьбу, не хтонебудь, а сам гранітний Тарас Шевченко – пророк української волі. Українці, що об'єдналися в «Українську сотню» не тільки підняли свої численні національні прапори на своїй барикаді, але й розтягли своє знамените з першотравневої 1990 року ходи по Червоній площі гасло: «Долой империю красного фашизма!». Саме його після тої «нашумілої» демонстрації розмістив на своїх сторінках орган ЦК КПСС «Советская культура», яким керував в той час головний «архітектор перестройки» Олександр Яковлєв.

На «свої» прапори потягнулися під вечір 19-го і наступного дня, зранку 20-го, українці – і місцеві, і приїжджі, приходили підтримувати морально навіть українці з Канади, які перебували в той час проїздом через Москву, як от мати й донька Ніна і Люба Буцькі, меценат української культури Микола Мороз… Хлопців морально і …харчами з власних кухонь підтримували українські дівчата з тодішнього Українського молодіжного клубу в Москві, Національно-культурного товариства «Славутич» та Московської асоціації сприяння Рухові: журналістка Лариса Триленко, студентки Жанна Зінченко, Валя Бондарук… Підтримували з далеких просторів Радянського Союзу телеграмами і по телефону, всі українські активісти Москви, хто не мав ніякої змоги фізично дістатися в той час до міста: Євген Сярий, Володимир Мартинюк, Павло Жовніренко, Юрій Кононенко, наші тележурналісти Сергій Каразій та Олексій Степура…

Українці, як народ вмілий та винахідливий, умудрилися повісити свій великий жовто-блакитний прапор навіть високо над Білим домом – на дирижаблі… І зі сторони складалось враження, що це саме українці підняли повстання проти хунти у Москві! Згодом, щоправда, російські демократи виправили «помилку» і повісили над українським свій «триколор» значно більшого розміру, а під нашим почали чіпляти на канаті, що утримував дирижабль, свої національні прапори й представники інших поневолених Московською імперією народів і націй: Литви, Грузії, Вірменії… Ще два з численних барикадних прапорів Петро Перепуст та Сергій Крижанівський повісили на бетерові та танкові з українськими екіпажами і саме цей танк повів танкову колону під жовто-блакитним прапором після перемоги над путчистами геть від Білого Дому.

Три тривожні дні і (особливо!) ночі в очікуванні штурму. На дощі і в спеку. Українці вистояли. Відстояли Честь і Гідність рідної України, яка в той страшний час небезпеки замовкла і причаїлась в очікуванні найгіршого – катка репресій та трагічно відомих таборів на Соловках, Колимі, Магадані… Дали своїй Батьківщині шанс на Свободу…

Тоді здавалось, що Демократія і Свобода на просторах неосяжної імперії зла перемогла і динозавр комунізму та імпершовінізму вмер назавжди. Всі раділи проголошенню Незалежності України, Білорусі, Грузії… параду незалежності інших країн з числа колишніх радянських республік. Проте сталось, на превеликий жаль, не так, як гадалось… Зловісна імперія, немов той багатоголовий змій, знову підняла свою голову та роззявила ненаситну пащеку на сусідні народи, що звільнилися від її влади 25 років тому. За кривавою розправою над вільнолюбивою і багатостраждальною Чечнею потяглася війна проти вільної і демократичної Грузії у серпні 2008-го, та ось із весни 2014-го триває неоголошена так звана «гібридна» війна проти незалежності і територіальної цілісності нашої держави, що вистраждала свій шлях до волі та повернення у вільну сім'ю європейських народів.

Проте хода історії незворотня і всім імперіям приходить логічний історичний кінець. Тому вже нікому не вдасться повернути ні український народ, ні інші вільні народи в імперське стійло. І волю до свободи й незалежності української нації не зламати! Запорукою тому є Дві останні українські революції і героїзм та стійкість українських захисників на фронті Визвольної війни проти московського агресора, що триває нині на сході України.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

ЖИТТЯ ЯК ЦІННІСТЬ

ЛЮДИНА, ЯКА БАЧИТЬ ЯНГОЛІВ

Закінчення. Початок на 11-й стор.

ПІСЛЯСЛОВО АВТОРА

ЖИТИ СЕРЦЕМ

Бог винагородив Лілю за її материнську вірність і мужність. Вона зустріла не тільки чоловіка своєї мрії – зустріла доброго, мудрого батька і для маленького Єгора, і для старшого сина Михайлика… Разом вони більше сімнадцяти років. Якщо грошей вкрай бракує – Юрій займається тренерською роботою. Ліля у вільні хвилини займається пілонним спортом.

Шест для акробатичних вправ звично прописався у двокімнатній квартирі подружжя. Відтак і Лілія, і Юрій мають бездоганну фізичну форму. Вранці у Лілі й молодшого сина Єгора – тренування на пілоні. А ввечері подружжя нерідко завершує день тим, що наводить чистоту в майстерні денної зайнятості громадської організації «Центр розвитку людини «Гармонія». Заснувала громадську організацію Ліля (чоловік і мама – співзасновники), будучи при надії. Під серцем носила сина молодшого, а думала про майбутнє старшого. Він мав закінчити спеціалізовану школу-інтернат. А як з СПВ далі жити в соціумі? Можливо, колись про свої «ходіння» вона розповість у своїй книжці. Ніхто в Україні до пуття не знає, що то таке СПВ. Це в Японії, Канаді, Європі існують однойменні фонди. Це голлівудська кінозірка Маїм Бялик написала й захистила кандидатську дисертацію з нейробіології на тему СПВ. А Лілія Іваненко, її ближні, маючи досвід, унікальний для нашої країни, мало кому у нас відомі. І все – через скромність. Просити вони не вміють. Досвіду як вийти на грантодавців не мають. Журналістів (дехто пропонує зробити про них публікації за гроші) цураються І... мають, те, що має більшість українців.

Громадська організація не може протриматися на одному ентузіазмі ініціаторів! Тут уже сформовано колектив однодумців – батьків дітей з рідкісними захворюваннями на чолі з досвідченим педагогом з корекції (стажування випускниця КНУ ім. Драгоманова проходила в подібних закладах Німеччини) Наталією Стенько. Є понад двадцять охочих відвідувати майстерню і на стаціонарі, і на відкритих майстер-класах.

У майстерні вже є перші волонтери. Не вистачає катастрофічно лише коштів, необхідних для її життєдіяльності. Фінансується все батьками хворих. Ось чому автор цих рядків апелює до всіх небайдужих – і колег, і читачів, і очільників владних структур Києва та депутатів, до всіх можливих меценатів і спонсорів з єдиним проханням – звернути увагу на проблему.

***

ОКРЕМА ПОДЯКА

Рідні Михайла висловлюють щиру вдячність громадянину Канади Роберту Лютесу, який передав на подальше лікування Михайла Пономаренка, ураженого синдромом Прадера-Віллі, 600 гривень.

ВІД РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ «Нація і Держава»

Першого вересня 2016 року Майстерні денної зайнятості, яка працює в місті Києві на Південній Борщагівці (вулиця Симиренка, 12) при Недільній школі Храму Ікони Божої Матері «Живоносне джерело», виповниться рік. Запрошуємо меценатів, благодійників, спонсорів, усіх небайдужих людей підтримати її діяльність.

Контактні телефони – (063)876-02-68, (067)426-24-78, (099)376-55-88 – Лілія, керівник майстерні.

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь, головний редактор – Марія Базелюк.
Редакційна колегія Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: ФОП Брацюнь С.І. Філія ГУ по м.Києву та Київській обл. № 10026/0195.
АТ «ОЩАДБАНК». МФО 322669
ЕДРПОУ 2305606776
№26003500849590(UAH)

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 10 000 прим.
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9